

SPIS TREŚCI

Numer rozdziału	Tytuł rozdziału	Numer strony
I.	Ogólna charakterystyka gminy	3
1.	Położenie gminy	3
2.	Ukształtowanie powierzchni terenu i budowa geologiczna	3
3.	Zasoby naturalne	4
3.1.	Klimat	4
3.2.	Gleby	5
3.3.	Wody powierzchniowe	6
3.4.	Wody podziemne	7
3.5.	Szata roślinna	7
3.6.	Lasy	8
3.7.	Obszary objęte ochroną przyrody i krajobrazu	8
3.8.	Surowce mineralne	9
4.	Infrastruktura techniczna gminy	11
4.1.	Sieć komunikacji drogowej	11
4.2.	Zasilanie energetyczne	12
4.3.	Systemy łączności	12
4.4.	Zaopatrzenie w wodę	13
4.5.	Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	13
4.6.	Gospodarka odpadami stałymi	14
5.	Organizacja społeczności lokalne	15
5.1.	Potencjał demograficzny	15
5.2.	Wykaz miejscowości	16
5.3.	Struktura rozmieszczenia ludności sołectwami	21
5.4.	Ruch naturalny ludności	21
5.5.	Współpraca zagraniczna	21
6.	Infrastruktura społeczna	22
6.1.	Oświata i wychowanie	22
6.2.	Biblioteki	25
6.3.	Ochrona zdrowia	26
6.4.	Zabytki	28
6.5.	Kultura	31
6.6.	Pomoc społeczna	32
6.7.	Bezrobocie	37
6.8.	Bezpieczeństwo publiczne	38
7.	Gospodarka	39
7.1.	Leśnictwo	39
7.2.	Rolnictwo	40
7.2.1.	Rolnictwo ekologiczne	41
7.3.	Rybacktwa	42
7.4.	Przemysł i usługi	43
7.5.	Turystyka	44
II.	Analiza SWOT	48
III.	Kierunki rozwoju	52
Zał. 1	Strategia Biblioteki Publicznej Gminy Lipnica	
Zał. 2	Strat. Rozwiązywania Problemów Społ. Gm. Lipnica	

Dokumentem wskazującym kierunki rozwoju gminy jest jej strategia. To swoiste opracowanie, które w większości przypadków staje się podstawą rozwoju jednostki, określa misję, cele i kierunki działania. Strategia poddana ocenie społeczności lokalnej, a następnie uchwalona przez Radę Gminy określa opcje i wariant rozwoju.

Samorząd Gminny ustanowiony jest prawem, aby realizować podstawowe zadania wynikające z potrzeb społeczeństwa. Szeroki zakres zadań i określone możliwości finansowe sprawiają, że gmina nie jest w stanie wykonać wszystkich zadań w ciągu jednego roku lub w ciągu jednej kadencji. Mając na względzie powyższe Gmina sama musi określić sobie zadania do wykonania, ustalić harmonogram ich realizacji oraz wskazać źródła finansowania.

Obowiązkiem podstawowym organów zarządzających gminą jest aby do stworzenia takiego dokumentu włączyć jak najszersze grono osób znających problematykę gminy, a następnie jak największą ilość mieszkańców zaangażować do konsultacji społecznych.

Niniejsza Strategia podzielona została na trzy główne części:

1. **Ogólna charakterystyka gminy**, której opis pozwala zaznajomić się z jej potencjałem rozwojowym oraz możliwościami,
2. **Analiza SWOT** - dzięki której krystalizują się kierunki rozwojowe gminy,
3. **Kierunki rozwoju** – kwintesencja i podsumowanie analizy poprzez wskazanie inwestycji, dzięki którym osiągniemy zamierzony cel.

I OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Położenie gminy

Gmina Lipnica leży w południowo - zachodniej części województwa pomorskiego, w odległości 23 km od Bytowa w kierunku na Chojnice. Gmina Lipnica graniczy z gminami: Bytów, Studzienice, Brusy, Chojnice, Konarzyny, Koczała, Przechlewo, Miastko i Tuchomie. Od miasta Gdańska stolicy województwa oddalona jest o około 120 km. Natomiast ze stolicą kraju Warszawą dzieli ją 380 km.

Gmina Lipnica ma charakter wiejski z centralnie położoną wsią Lipnica, w której się mieści siedziba Urzędu Gminy. Powierzchnia gminy wynosi 30.957 km². Teren gminy zamieszkuje 5.151 osób. / stan na 31.12.2007 r./ W skład gminy wchodzi 54 miejscowości zgromadzonych w 15 sołectwach. Gmina ma charakter rolniczo - leśny, jest słabo przemysłowiona.

Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 212, która łączy z drogami krajowymi nr 20 w Bytowie i nr 22 w Chojnicach.

2. Ukształtowanie powierzchni terenu i budowa geologiczna

Gmina Lipnica położona jest na obszarze pasa wyżyny Pojezierza Pomorskiego i wchodzi w skład Wyżyny Kaszubsko-Pomorskiej i Borów Tucholskich. Ukształtowanie i przebieg występujących głównych form geomorfologicznych powoduje, iż mają tu miejsce przede wszystkim częste procesy sedymentacyjne i denudacyjne. Elementami, które łączą te dwa podstawowe zespoły form polodowcowych, czyli zespoły moren czołowych są szlaki sandrowe wytworzone równocześnie z morenami na przedpolu lądolodu, a prowadzące do pradolin.

Rodzaje gruntów

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura użytków rolnych w %.	Struktura powierzchni w %
Grunty orne	8.515	76,10	27,50
w tym ugorowane	365		
Łąki	1.247	11,10	4,03
Pastwiska	1.420	12,70	4,58
Sady i ogrody	12	0,10	0,04
Razem użytki rolne	11.194	100	36,20
Lasy i parki	16 185		52,30
Jeziora i rzeki	1 530		4,9
Pozostałe grunty	2 048		6,6
pod zabudowaniami,	150		0,4
podwórzami, drogami.	430		1,3
Nieużytki	1 468		4,7
Ogółem powierzchnia	30 957		100,00

Tabela nr 1

Morfologia gminy jest zatem urozmaicona i zróżnicowana, a szczególnymi akcentami tej rzeźby są doliny rzeczne, rynny polodowcowe, wały wydmore, zagłębienia bezodpływowe, a także stoki i załomy trasy oraz klify występujące na zboczach kształtujących się w/w składniki rzeźby. Szczególnie uwidocznionymi makroformami rzeźby są ciągi doliny, a w szczególności rzek: Kłonecznicy, Prądzony i Zbrzycy. Przez teren gminy przebiega wododział, który oddziela spływ wód w kierunku południowym do rzeki Brdy oraz w kierunku północnym do rzeki Wieprzy i Słupi.

3. Zasoby naturalne

3.1. Klimat

Gmina Lipnica posiada specyficzny klimat. Na odmiennosc klimatu wpływ ma położenie gminy na wysokości 120 do 180 m n.p.m. duża powierzchnia lasów tj. około 53 % i znacząca ilość jezior. Przez to wiosna jest krótsza od jesieni o 14 dni. Okres wegetacji jest krótki i wynosi około 195 - 205 dni.

Średnie roczne temperatury wynoszą około 6,2 - 7,0 °C. Lato jest stosunkowo krótkie i dość chłodne trwające średnio 60 do 80 dni. Zima jest długa i trwa 90 - 100 dni.

Dni chłodnych z temperaturą minimalną około 0 °C jest średnio około 125 dni, mroźnych z temperatura maksymalna poniżej 0 °C jest 42, a dni bardzo mroźnych z temperaturą maksymalną poniżej 10 °C jest średnio około 22 dni w roku.

Roczne sumy opadów w gminie wynoszą około 600-650 mm. Dni gorących o temperaturze maksymalnej, co najmniej 25 °C jest średnio 21 w roku. Maksimum opadów występuje w miesiącach letnich i zimowych, minimum wiosną i jesienią. W okresie wegetacyjnym średni opad wynosi około 310-370 mm. Zdecydowaną przewagę mają wiatry południowo-zachodnie i zachodnie.

3.2. Gleby

Znaczną przewagę na terenie gminy mają gleby typu bielcowego, o przewadze piasków luźnych słabogliniastych i gliniastych. Gleby te wrażliwe są na erozję zarówno wietrzną, powierzchniową jak i wodną. Zjawiska te występują szczególnie w okolicach wsi: Karpno, Mielno, Zapceń i Borowy Młyn.

3.3 Wody powierzchniowe

Wykaz jezior gminy Lipnica

Tabela nr 2

1	Gwiazdy Duże	210,40
2	Łąkie / Wiejskie	156,41
3	Kielskie	139,59
4	Kiedrowickie	104,85
5	Borzyszkowy	104,04
6	Kamieniczno	102,56
7	Parszczenica	90,48
8	Księżę	77,55
9	Trzebielskie	76,83
10	Piaszno Duże	68,80
11	Gwieździniec	50,81
12	Długie	39,99
13	Brzezinek Duży	26,00
14	Długie	25,26
15	Białe	20,30
16	Osowo Duże	17,62
17	Prądzona / Jeziorko	16,96
18	Mielonek	13,34
19	Gliszczonek	11,65
20	Luboszka	9,33
21	Głęбочek	9,18
22	Czarne	9,18
23	Młyńskie	8,94
24	Trzcinnie	8,45
25	Głębokie	8,41
26	Kuchnik / Kuchenik / Kuchink	5,67
27	Lipionek	5,10

Tabela nr 2

Główną osią hydrograficzną gminy Lipnica jest rzeka Prądzona. Oprócz rzeki Prądzona w gminie występują jeszcze rzeki: Kłonecznica, Osusznica, Kanał Zapceń.

Na terenie gminy Lipnica nie występuje rzeka, którą płynie woda w I klasie czystości. Według danych za rok 1993 i 2000, wody rzek mieszczą się w II klasie czystości.

Na obszarze gminy znajduje się także duża liczba jezior. Większość jezior zawiera wody w II klasie czystości, w tym znajduje się jedno jezioro w I klasie czystości. Na terenie gminy znajduje się 26 jezior o powierzchni ponad 5 ha, w tym 5 jezior o powierzchni ponad 100 ha.

3.4 Wody podziemne

Pośród typów wód najpowszechniej występują:

- wody gruntowe – występują najpłycej i oddalone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa arreakcji). Są one intensywnie zasilane przez opady atmosferyczne.
- wody wgłębne – związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia.
- wody głębinowe – izolowane od powierzchni ziemi kilkoma warstwami nieprzepuszczalnymi.

W skrajnie południowo-wschodniej części gminy położony jest, tzw. Główny Zbiornik Wód Podziemnych w utworach czwartorzędowych. Jest to Obszar Najwyższej Ochrony (tzw.: ONO). Obszary zasilania wód podziemnych wymagają szczególnej ochrony. Jego strefy ochronne to rejony Borzyszków, Ostrowitego, Lipnicy, Zapcienia i Mielna.

3.5 Szata roślinna

Znaczną powierzchnię gminy zajmują lasy, pola uprawne oraz jeziora. Nieliczne zbiorowiska łąkowych użytków zielonych są położone na ogół nad ciekami wodnymi Rucowe Lasy – Upiłka, Mielna, Zapcienia i Lipnicy. Są to bogate florystycznie zbiorowiska rzędu arrhenatheretalia. Ich skład to przede wszystkim rajgras wyniosły, stokłosa miękka, stokrotka pospolita, pepawa dwuletnia, mniszek pospolity, marchew zwyczajna, 2 gatunki koniczyn łąkowych, 2 gatunki ostrożeń (warzywny i siwy) oraz będący pod ochroną goździk pyszny. Niewysokie wzniesienia są zajęte przez półnaturalne i antropogeniczne pastwiska, na których rośnie czasem ukwap wapienny. Żyzność gleb zdecydowała, że występują zbiorowiska chwastów segetalnych. Dominującymi chwastami są: murana bezwonna, gwizdnica pospolita, przytulica czepna, miotła zbożowa, mak polny, komosa biała, chwastnica jednostronna, a miejscami owies głuchy, wilczomlec drobny, bniec dwudzielny i szarłat szorstki.

3.6 Lasy

Na terenie gminy Lipnica zbiorowiska roślinne są dość zróżnicowane: tereny leśne, obszary zadrzewione, zakrzewione łąki i pastwiska oraz ugory i odłogi, które bardzo często zarastają samosiejkami. Tereny leśne zajmują znaczną powierzchnię gminy – 16 185 ha, co stanowi 52,6 % jej obszaru (5 956 ha to lasy indywidualnych gospodarstw).

Zgodnie z przynależnością przyrodniczo-leśną, lasy w gminie Lipnica należą do dzielnicy Borów Tucholskich oraz w nieznacznej części do Doliny Słupi, w których dominują laso-bory suche z domieszką brzozy oraz na terenie zachodnim gminy z domieszką dębu i buka. Największą powierzchnię, bo prawie 97 % zajmują lasy boru suchego, lasy sosnowe z domieszką drzewostanów brzozowych i częściowo świerkowych. Dominującymi typami siedliskowymi lasu na terenie gminy Lipnica są: bór suchy – 55 %, bór świeży – 20 %, bór mieszany świeży – 15 %, las mieszany i inne – 10 %.

Bory Tucholskie, których granicą od strony zachodniej jest gmina Lipnica są jednym z najbardziej zróżnicowanych przyrodniczo regionów Polski wyróżniających się w skali kraju i Europy. Pomimo wielowiekowej i wielokierunkowej gospodarki człowieka jako środowisko przyrodnicze zachowały fragmenty biocenoz i ekosystemów o charakterze zbliżonym do naturalnego. Sieć hydrograficzna w powiązaniu z urozmaiconą rzeźbą terenu i specyficznymi warunkami klimatycznymi, duża lesistość i niski stopień zaludnienia przyczyniły się do zachowania w Borach Tucholskich wielu zespołów roślinnych z endemicznymi, reliktowymi, rzadkimi, objętymi prawną ochroną gatunkami roślin. Spośród nich wiele zostało opisanych w „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin”, a są to między innymi lobelia jeziorna, poryblin jeziorny, sasanka wiosenna oraz liczne gatunki porostów.

Przedstawicielami fauny, najmniejszymi gatunkami zwierząt, charakterystycznymi również dla gminy Lipnica są kania czarna i ruda, bocian czarny, żuraw, gągoł, zimorodek, wydra, bóbr, puchacz i rybołów.

Południowa część gminy, Rosocha i Rucowe Lasy charakteryzuje się niewielką lesistością oraz znacznymi obszarami łąk i pastwisk.

3.7 Obszary objęte ochroną przyrody i krajobrazu

Teren gminy Lipnica jest objęty formą ochrony przyrody. Są to:

- obszar chronionego krajobrazu – obejmuje znaczną część powierzchni gminy części południowo-zachodniej jako otulina Zaborskiego Parku Krajobrazowego ustanowione w celu ochrony i zachowania dla turystyki unikalnych krajobrazów. Są wyznaczone strefy ochronne nad jeziorami (takimi jak: Księżę, Długie, Parszczenica, Mielonek, Boryń Mały, cz. jez. Kiedrowice, Trzebielsk, Gwiazda Duża, Łąki – Wiejskie, Piaszno Duże, Piaszno Małe, rzeka Kłonecznica), gdzie obowiązuje zakaz zabudowy 100 metrów od linii brzegowej jezior i rzek. Ponadto obowiązuje strefa ciszy i występuje zakaz używania łodzi, motorówek o napędzie silnikami spalinowymi.
- obszar chronionego krajobrazu Dolina Słupi, który obejmuje niewielką część gminy od strony północnej z jeziorami: Kamieniczno, Gliszczonek oraz Borzyszkowy.
- rezerwat przyrody: faunistyczny (jez. Piaszno Duże, jezioro I klasy czystości) oraz jez. Trzebielsk (wylęgi mew).
- pomniki przyrody
Są to w znacznej większości okazałe drzewa, jałowce, głazy narzutowe, źródliska oraz stanowisko charakterystycznych gatunków roślin. Wpisany do rejestru jest tylko 150-letni jałowiec w Kiedrowicach.
- użytki ekologiczne
Są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie do zachowania unikatowych typów środowiska i ich zasobów genowych. Należą do nich bagna, jeziora lobeliowe, oczka wodne i nie użytkowane łąki oraz trzy użytki ekologiczne, które znajdują się na terenie lasów państwowych. W planach jest również włączenie niektórych obszarów gminy do systemu „Natura 2000” zgodnie z Dyrektywą Siedliskową UE.

3.8 Surowce mineralne

Surowce na terenie gminy Lipnica można podzielić na 4 główne grupy:

1. Objęte Studium¹ oraz udokumentowane planem,
2. Objęte Studium oraz w trakcie opracowania Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego,
3. Zgłoszone wnioski,
4. Poza Studium i planem; udokumentowane.

¹ STUDIUM – TU: STUDIUM ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GM. LIPNICA
LIPNICA 2007

1. Objęte Studium oraz udokumentowane planem:

- Złoże kruszywa budowlanego – Ostrowite i Ostrowite I36 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Glišno i Glišno I30 ha,
- Złoże kredy pojeziernej – Zapceń.....100 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Borzyszkowy.....17 ha.

SUMA..... 183 ha

2. Objęte Studium oraz w trakcie opracowania Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego:

- Złoże kruszywa budowlanego – Ostrowite142 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Glišno 43 ha,

SUMA.....185 ha

3. Zgłoszone wnioski:

- Złoże kruszywa budowlanego – Brzozowo.....23,2 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Lipnica..... 12,0 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Lipnica - Smółdziny..... 47,5 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Lipnica (Trzebielsk).....7,7 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Ostrowite..... 20,3 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Lipnica (Trzebielsk).....17,0 ha,

SUMA... 127,7 ha

4. Poza Studium i planem; udokumentowane:

- Złoże kruszywa budowlanego – Łąkie.....40 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Brzeźno Szlacheckie..... 25 ha,
- Złoże kruszywa budowlanego – Osowo Duże233 ha,

SUMA..... 298 ha

Inwestor który zamierza uruchomić wydobycie kruszywa zgodnie z art. 51 ust. 1 pkt. 1 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, jest zobowiązany do sporządzenia raportu o ocenie oddziaływania na środowisko dla planowanej inwestycji. Następnie winien zrobić rozpoznanie i udokumentować wielkość złoże. Na wykonanie tych czynności musi uzyskać koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie kopalin.

Tak udokumentowane złoże /zinwentaryzowane/ może być dopiero eksploatowane po przyjęciu przez Radę Gminy planu zagospodarowania i po uzyskaniu koncesji na wydobywanie kopalin naturalnych.

4. Infrastruktura techniczna gminy

4.1 Sieć komunikacji drogowej

Sieć komunikacyjna jest średnio rozwinięta. Położenie gminy między miastami powiatowymi Chojnicami i Bytowem stwarza dość dobrą dostępność dla mieszkańców do korzystania z usług ponadpodstawowych. Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka o długości 21 km, droga nr 212. Stan techniczny tej drogi jest zły. Droga wymaga remontu. Aktualnie czynione są starania do zmiany kategorii tej drogi z wojewódzkiej na krajową.

Na terenie gminy znajdują się drogi powiatowe o długości 79,3 km, w tym o nawierzchni utwardzonej ok. 76 km :

- 1729 Chocimierz-Ciemno-Borzyszkowy- do DW 212
- 1731 Piaszczyzna – Borzyszkowy
- 1732 Prądzona – Lipnica
- 1734 Od DP 1744 – Borowy Młyn – Upiłka
- 1735 Lipnica – Stoltmany
- 1736 Kiedrowice – Modziel
- 1737 Kiedrowice Leśne – Laska
- 1744 Brzeżno Szlacheckie – Bielsko
- 1746 Od DW 212 – Osusznica – Lipczynek
- 1750 Od DP 1746 – Kiełpin – Konarzyny

Drogi powiatowe są w bardzo złym stanie technicznym. Wymagają natychmiastowego remontu.

Drogi gminne o łącznej długości 454 km, w tym drogi bezpośredniego nadzoru o długości 205 km w granicach gminy. Wymagają utwardzenia nawierzchnią asfaltową lub z płytek tzw.; polbruku. Kolejność wykonania tego zadania winna być uzależniona od częstotliwości użytkowania. Wykaz dróg gminnych określa uchwała nr 196/181/05 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 15.03.2005 roku.

4.2 Zasilanie energetyczne

Na pierwszym miejscu, jako główny nośnik energii jest drewno, następnie węgiel, miął węglowy, trociny i częściowo gaz płynny. W czterech miejscowościach gminy są czynne kotłownie węglowe CO.: przy Szkole Podstawowej w Lipnicy, Urzędzie Gminy w Lipnicy, Szkole Podstawowej w Borowym Młynie, Szkole Podstawowej w Brzeźnie Szlacheckim, Państwowym Nadleśnictwie w Osusznicy oraz w bloku mieszkalnym 17 rodzin tejże miejscowości. Ponadto Zakład Produkcji Odzieży Ochronnej w Lipnicy również posiada własną kotłownię CO na węgiel i miął węglowy.

Ze względu na zanieczyszczenia spowodowane sposobem ogrzewania (węgiel i miął węglowy) istnieje potrzeba przejścia na ekologiczny system ogrzewania. Ekologicznym sposobem ogrzewania jest wykorzystanie w większym stopniu odpadów drewna ze zrębów po wyciętych drzewach w lasach państwowych jak i w lasach prywatnych oraz większe wykorzystanie trocin oraz odpadów drewna z zakładów produkcji obróbki drewna, których na terenie gminy jest 8, w tym 2 to zakłady zajmujące się produkcją palet.

Następnymi ekologicznymi nośnikami energii są: gaz płynny, olej grzewczy lub energia elektryczna i na te nośniki energii należy w przyszłości przechodzić. Bariery tych nośników energii grzewczej są zapewne ceny i skromne budżety rodzinne.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Lipnica zasilana jest energią elektryczną z GPZ w Ostrowitym. Znajduje się tam transformator 110/15 kV o mocy 6,3MVA. Ze stacji tej wyprowadzone są linie średniego napięcia – sztuk 5, z których poprzez stacje transformatorowe zasilani są poszczególni odbiorcy.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy Lipnica brak jest sieci gazowych. W planach dla gminy jest przewidziana gazyfikacja za 10-15 lat.

4.3 Systemy łączności

Gmina Lipnica obsługiwana jest przez Telekomunikację Polską SA. Zlokalizowane są również anteny telefonii komórkowej operatorów sieci takich jak: ERA GSM, PLUS GSM oraz IDEA. Anteny telefonii komórkowej zlokalizowane są w

następujących miejscowościach gminy: Wojsk, Kiedrowice, Mielno, Rucowe Lasy, Borowy Młyn, Łąkie, Prądzona, Brzeźno Szlacheckie.

4.4 Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy wybudowano łącznie 120 km sieci wodociągowych przyłączy doprowadzających wodę do wsi i indywidualnych gospodarstw rolnych. Zwodociągowane są następujące miejscowości: Brzeźno Szlacheckie, Borowy Młyn, Upiłka, Rucowe Lasy, Lipnica, Kiedrowice, Zapceń, Karcz, Borzyszkowy, Ostrowite, Prądzona, Gliśno Wielkie, Wojsk wybudowanie, Łąkie, Tebowizna, tereny rekreacyjne przy jeziorze Łąkie Wiejskie, Brzozowo oraz wybudowanie w tym sołectwie.

Hydrofornie znajdują się w następujących miejscowościach:

- Borowy Młyn - 2 ujęcia wody,
- Brzeźno Szlacheckie - 2 ujęcia wody,
- Brzozowo - 1 ujęcie wody – przewidziane do likw. do roku 2009,
- Borzyszkowy - 2 ujęcia wody – wymagają modernizacji(uz. wody),
- Lipnica - 3 ujęcia wody – wymaga modernizacji w 2008 r.

Natomiast hydrofornia i dwa ujęcia wody w miejscowości Łąkie zostały przyjęte do likwidacji, gdyż zasilanie następuje z hydroforni Borzyszkowy. Podobnie na Brzozowie, gdzie również planuje się do 2009 roku zlikwidować hydrofornię i zasilanie w wodę doprowadzić z m. Brzeźno Szlacheckie. Łącznie na terenie gminy jest 797 odbiorców wody. Łączna wydajność ujęć dla wodociągów zbiorowych wynosi 300 m³/d. Natomiast ich wykorzystanie wynosi ok. 50%.

4.5 Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków

Na terenie gminy Lipnica w miejscowości Upiłka czynna jest jedna oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna o przepustowości docelowej 1200 m³/d, która pozwala na przyjęcie ścieków komunalnych dowożonych oraz ścieków z sieci kanalizacji sanitarnej, która jest systematycznie rozbudowywana.

I etap już jest zrealizowany, tj.: wybudowano oczyszczalnię o przepustowości 600 m³/d z kolektorami o łącznej długości 12,5 km. Skanalizowano miejscowości: Borowy Młyn, Upiłka i Osusznica z punktem zlewnym. Do punktu zlewnego w

miejsowości Osusznica oraz do oczyszczalni ścieków w Upiłce w sezonie letnim będą dowożone ścieki z domków letniskowych znajdujących się na terenach rekreacyjnych.

II etap budowy kolektorów to: od miejscowości Osusznica do Lipnicy i dalej do Kiedrowic,

III etap budowy kolektorów w kierunku do jeziora Gwiazda Duża oraz miejscowości Łąkie i Brzeźno Szlacheckie.

IV etap budowy kolektorów z Łąkiego w kierunku Prądzony, Ostrowitego i Borzyszków.

V etap – budowa kolektorów sanitarnych do miejscowości:

- Osusznica – Mielno,
- Kiedrowice – Zapceń,
- Borzyszkowy – Glišno Wielkie,
- Ostrowite – Wojsk.

Uwagi:

Miejscowość Łąkie może być wykonana w III lub IV etapie w zależności od posiadanych środków finansowych.

Odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni Upiłka będzie rzeka Prądzona. Część ścieków gromadzona jest w zbiornikach bezodpływowych, skąd są wywożone na oczyszczalnię albo trafiają bezpośrednio do gruntu przy zastosowaniu tzw.; oczyszczalni przydomowych.

Etapowanie i kolejność realizacji inwestycji uzależniona jest od posiadanych środków finansowych.

4.6 Gospodarka odpadami stałymi

Odpady komunalne są to odpady stałe, powstające w wyniku działalności bytowo-gospodarczej człowieka w środowisku wiejskim i osiedlowym. W celu realizacji tego zadania Gmina Lipnica wspólnie z sąsiednimi gminami zamierza zawrzeć porozumienie w zakresie zbierania i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, jak również podjęcia wszelkich działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Sygnatariuszami porozumienia jest 16 gmin. W ramach zawartego porozumienia zostanie wypracowany system gospodarki odpadami, którego zadaniem jest:

- Zbieranie odpadów komunalnych,
- Transport do m. Sierzno,
- Segregacja odpadów,

- Unieszkodliwianie odpadów.

W dniu 12 lipca 2007 r., Rada Gminy w Lipnicy, Uchwałą Nr X/49/07, podjęła decyzję o współdziałaniu w przedmiocie międzygminnego systemu zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

Od czterech lat na terenie gminy w większych miejscowościach takich jak Lipnica, Borowy Młyn, Brzeźno Szlacheckie, Łąkie, a obecnie również w miejscowościach: Zapceń, sołectwo Luboń, Borzyszkowy są ustawione komplety pojemników na odpady, które zgodnie z porozumieniem podpisanym przez 7 gmin, są odbierane przez P.G.K. W Bytowie i dowożone na składowisko w Sierźnie.

Ponadto gmina Lipnica od 2003r. została objęta selektywną zbiórką odpadów stałych workowanych z wszystkich miejscowości na terenie gminy, których odbiór następuje jeden raz w miesiącu lub jeden raz na dwa miesiące.

Nieprawidłowa gospodarka odpadami stanowić może zagrożenie toksyczne i epidemiologiczne dla ludzi, dlatego też należy wzorem miejscowości Brzeźno Szlacheckie wprowadzić odbiór odpadów bytowych przez spisanie umów z mieszkańcami innych miejscowości i ich odbiór przez P.G.K. w Bytowie lub inną firmę wyłonioną w przetargu lub na zasadzie konkurencji.

Konieczna jest również selekcja odpadów u źródła przez budowanie małych kompostowni oraz jednego składowiska na terenie gminy z całkowitą selekcją oraz pobudowanie ewentualnej spalarni.

5. Organizacja społeczności lokalnej

5.1 Potencjał demograficzny

Liczba ludności gminy Lipnica wynosi 5152 w tym 2494 kobiet. Kobiety stanowią 48,41 % populacji. Liczba ludności gminy sukcesywnie wzrasta każdego roku, co jest spowodowane korzystnym rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Gęstość zaludnienia w poszczególnych rejonach gminy kształtuje się prawie na tym samym poziomie i wynosi średnio 17 osób/km².

Zmiana liczby ludności gminy w latach 1973 – 2007.

Rok	LICZBA STAŁYCH MIESZKAŃCÓW		Gęstość zaludnienia liczba osób/km
	OGÓŁEM	KOBIETY	
1973	4.376	2.036	14
1975	4.481	2.132	14
1977	4.467	2.112	14
1978	4.532	2.142	15
1980	4.543	2.146	15
1983	4.564	2.151	15
1988	4.583	2.231	15
1992	4.671	2.267	15
1995	4.726	2.298	15
1996	4.786	2.324	15
1999	4.798	2.376	16
2000	5.025	2.391	16
2001	5.052	2.436	16
2002	5.079	2.445	16
2003	5.135	2.467	17
2004	5.130	2.486	17
2005	5.133	2.480	17
2006	5.131	2.489	17
2007	5.152	2.494	17

Tabela nr 3

5.2 Wykaz miejscowości

UKŁAD MIEJSCOWOŚCI GMINY ALFABETYCZNIE (rok 2007)

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności
POBYT STAŁY		5 152
1	Borowy Młyn	610
2	Borzyszkowy	245
3	Brzeźno Szlacheckie	502
4	Brzozowo	121
5	Brzóska	6
6	Budy	38
7	Bukowo	6
8	Bydgoszcz	4
9	Czapple	5
10	Dampel	12
11	Dębowo	13
12	Dolne Ostrowite	17
13	Gliśno Wielkie	170

14	Głodowo	5
15	Hamer Młyn	11
16	Holandia	6
17	Janowo	14
18	Jeruzalem	4
19	Karcz	17
20	Karpno	86
21	Katarzynki	6
22	Kiedrowice	214
23	Klaklewo	5
24	Klasztor	20
25	Klewiska	6
26	Kłonecznica	4
27	Kobyle Góry	10
28	Kocioł	6
29	Lipnica	891
30	Luboń	32
31	Łącki Młyn	18
32	Łąkie	303
33	Mielno	68
34	Mielonek	16
35	Modrzejewo	4
36	Modziel	19
37	Mogiel	19
38	Na Górze	3
39	Nowa Osusznica	7
40	Nowe Brzeźno	29
41	Osowo Duże	13
42	Osówek	7
43	Ostrowite	232
44	Osusznica	120
45	Owsne Ostrowy	23
46	Prądzona	150
47	Prądzona Wybudowane	67
48	Pupkowo	23
49	Rokitniki	13
50	Rosochy	5
51	Rucowe Lasy	107
52	Rudniki	15
53	Sątoczno	37
54	Sierzywk	4

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNICA 2007 – 2013

55	Smolne	11
56	Smółdziny	28
57	Stare Brzeżno	11
58	Stary Most	5
59	Stoltmany	53
60	Szpręguelówka	12
61	Tebowizna	31
62	Trzebielsk	22
63	Upiłka	129
64	Warszawa	2
65	Wieczywno	10
66	Wielgoszcz	4
67	Wierzchocina	52
68	Wojsk	170
69	Wojsk Skryte	2
70	Wygoda	16
71	Zapceń	199
72	Zgnity Most	9

POBYT CZASOWY		35
1	Borowy Młyn	5
2	Borzyszkowy	3
3	Brzeżno Szlacheckie	4
4	Brzozowo	1
5	Lipnica	4
6	Luboń	1
7	Łąkie	8
8	Modziel	2
9	Ostrowite	1
10	Smółdziny	1
11	Stare Brzeżno	1
12	Warszawa	1
13	Wierzchocina	1
14	Wojsk	1
15	Zapceń	1

Tabela nr 4a

UKŁAD MIEJSCOWOŚCI GMINY ZE WZGLĘDU NA LICZBĘ LUDNOŚCI (rok 2007)

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba ludności
POBYT STAŁY		5 152
1	Lipnica	891

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNICA 2007 – 2013

2	Borowy Młyn	610
3	Brzeźno Szlacheckie	502
4	Łąkie	303
5	Borzyszkowy	245
6	Ostrowite	233
7	Kiedrowice	214
8	Zapceń	199
9	Gliśno Wielkie	170
10	Wojsk	170
11	Prądzona	150
12	Upiłka	129
13	Brzozowo	121
14	Osusznica	120
15	Rucowe Lasy	107
16	Karpno	86
17	Prądzona Wybudowanie	67
18	Mielno	68
19	Stoltmany	53
20	Wierzchocina	52
21	Budy	38
22	Sątoczno	37
23	Luboń	32
24	Tebowizna	31
25	Nowe Brzeźno	29
26	Smółdziny	28
27	Owsne Ostrowy	23
28	Pupkowo	23
29	Trzebielsk	22
30	Klasztor	20
31	Modziel	19
32	Mogiel	19
33	Łącki Młyn	18
34	Dolne Ostrowite	17
35	Karcz	17
36	Wygoda	16
37	Mielonek	16
38	Rudniki	15
39	Janowo	14
40	Dębowo	13
41	Osowo Duże	13
42	Rokitniki	13
43	Dampel	12
44	Szpręgelówka	12
45	Smolne	11
46	Hamer Młyn	11
47	Stare Brzeźno	11
48	Kobyle Góry	10
49	Wieczywno	9
50	Zgnity Most	9
51	Wielgoszcz	4
52	Nowa Osusznica	7

53	Osówek	7
54	Brzóska	6
55	Bukowo	6
56	Holandia	6
57	Katarzynki	6
58	Klaklewo	5
59	Klewiska	6
60	Kocioł	6
61	Czapple	5
62	Głodowo	5
63	Rosochy	5
64	Stary Most	5
65	Bydgoszcz	4
66	Jeruzalem	4
67	Sierzywk	4
68	Kłonecznica	4
69	Modrzejewo	4
70	Na Górze	3
71	Wojsk Skryte	2
72	Warszawa	2
POBYT CZASOWY		35
1	Łąkie	8
2	Borowy Młyn	5
3	Lipnica	4
4	Brzeźno Szlacheckie	4
5	Borzyszkowy	3
6	Modziel	2
7	Brzozowo	1
8	Luboń	1
9	Ostrowite	1
10	Smółdżiny	1
11	Stare Brzeźno	1
12	Wierzchocina	1
13	Wojsk	1
14	Zapceń	1

Tabela nr 4b

5.3 Struktura rozmieszczenia ludności sołectwami (dane za rok 2007)

Sołectwo	Liczba ludności stałej	Kobiety	Mężczyźni
Lipnica	962	493	469
Kiedrowice	239	122	117
Zapceń	240	123	117
Luboń	115	61	54
Mielno	251	123	128
Borowy Młyn	847	463	384
Brzeźno Szlacheckie	571	284	287
Brzozowo	156	65	91
Łąkie	371	186	185
Borzyszkowy	263	128	135
Ostrowite	249	122	127
Gliśno Wielkie	173	88	85
Wojsk	172	76	96
Osusznica	291	142	149
Prądzona	252	102	150

Tabela nr 5

5.4 Ruch naturalny ludności

Wskaźnik	Rok								
	1990	1993	1996	2000	2002	2004	2005	2006	2007
Urodzenia żywe	69	63	64	55	64	70	65	66	64
Zgony ogółem	31	50	54	36	44	48	42	52	35
Liczba urodzeń żywych na 100 mieszkańców	6,9	7,6	7,5	9,1	7,9	7,0	6,5	6,6	6,4
Liczba zgonów na 100 mieszkańców	9,12	9,6	8,9	13,95	11,5	4,8	4,2	5,2	3,5
Emigracja łącznie	34	39	57	59	61	17	9	12	3
Saldo migracji	46	51	79	67	82	76	53	64	

Tabela nr 6

5.5 Współpraca zagraniczna

Kaszuby i Pomorze Gdańskie stanowią miejsce przenikania się dwóch kultur: polskiej i niemieckiej. Szansą dla rozwoju gminy Lipnica, na płaszczyźnie kontaktów zagranicznych, jest utworzenie na jej terenie Centrum Polsko – Niemieckie. W ramach tworzenia Centrum dojdzie, między innymi, do nawiązania partnerstwa z wybranym miastem lub miejscowością w Niemczech.

Polsko – Niemieckie Centrum w Lipnicy stanie się miejscem spotkań młodzieży oraz starszych mieszkańców. Ponadto w ramach Centrum organizowane będą polsko – niemieckie konferencje kulturowe i oświatowe oraz z zakresu rolnictwa, leśnictwa i turystyki.

Ponadto jedną z przewidywanych form wykorzystania Centrum jest stworzenie w nim miejsca spotkań i wymiany poglądów oraz doświadczeń dla prawników z Polski oraz innych krajów UE.

6 Infrastruktura społeczna

6.1 Oświata i wychowanie

Oświata nie wymaga w najbliższym czasie zmian organizacyjnych. Gmina posiada trzy placówki oświatowe: Zespół Szkół w Lipnicy, Brzeźnie Szlacheckim oraz Borowym Młynie. W wymienionych szkołach znajdują się przedszkola. Ponadto we wsi Zapceń jest filia szkoły podstawowej i przedszkola należącego do Lipnicy.

Samorząd planuje występować w przyszłości o środki z Europejskiego Funduszu Społecznego na otwarcie alternatywnych placówek oświatowych.

SZKOŁY PODSTAWOWE W LATACH 1999 – 2013

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Lipnicy	1999/2000	15	63
2		2000/2001	15	45
3		2001/2002	13	38
4		2002/2003	13	48
5		2003/2004	12	49
6		2004/2005	12	46
7		2005/2006	12	48
8		2006/2007	12	34
PROGNOZA				
9		2007/2008	15	52
10		2008/2009	15	36
11		2009/2010	15	49
12		2010/2011	15	43

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNICA 2007 – 2013

13		2011/2012	15	45
14		2012/2013	15	38

Tabela nr 7a

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Borowym Młynie	1990/2000	7	16
2		2000/2001	6	18
3		2001/2002	6	18
4		2002/2003	6	15
5		2003/2004	6	9
6		2004/2005	6	15
7		2005/2006	6	13
8		2006/2007	6	13
PROGNOZA				
9		2007/2008	6	6
10		2008/2009	6	7
11		2009/2010	6	13
12		2010/2011	6	8
13		2011/2012	6	20
14		2012/2013	6	18

Tabela nr 7b

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Brzeźnie Szlacheckim	1990/2000	7	17
2		2000/2001	6	12
3		2001/2002	6	19
4		2002/2003	6	18
5		2003/2004	6	22
6		2004/2005	6	23
7		2005/2006	6	14
8		2006/2007	6	13
PROGNOZA				
9		2007/2008	6	16
10		2008/2009	6	14
11		2009/2010	6	12
12		2010/2011	6	9
13		2011/2012	6	11
14		2012/2013	6	12

Tabela nr 7c

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Szkoła Podstawowa w Zapceniu	1990/2000	6	8
2		2000/2001	6	8
3		2001/2002	6	7
4		2002/2003	6	8
5		2003/2004	6	6
6		2004/2005	6	5
7		2005/2006	5	8
8		2006/2007	5	6

Tabela nr 7d

GIMNAZJA W LATACH 1999-2013

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Lipnicy	1990/2000	2	-
2		2000/2001	4	-
3		2001/2002	6	50
4		2002/2003	6	52
5		2003/2004	6	51
6		2004/2005	6	45
7		2005/2006	6	56
8		2006/2007	6	56
PROGNOZA				
9		2007/2008	6	57
10		2008/2009	6	55
11		2009/2010	6	39
12		2010/2011	6	52
13		2011/2012	6	36
14		2012/2013	6	49

Tabela nr 8a

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Borowym Młynie	1990/2000	1	-
2		2000/2001	2	-
3		2001/2002	3	19
4		2002/2003	3	18
5		2003/2004	3	17
6		2004/2005	3	18
7		2005/2006	3	15
8		2006/2007	3	8
PROGNOZA				
9		2007/2008	3	14
10		2008/2009	3	13
11		2009/2010	3	13
12		2010/2011	3	6
13		2011/2012	3	7
14		2012/2013	3	13

Tabela nr 8b

Lp.	Nazwa szkoły	Rok szkolny	oddziały	absolwenci
1	Zespół Szkół w Brzeźnie Szlacheckim	1990/2000	1	-
2		2000/2001	2	-
3		2001/2002	3	16
4		2002/2003	3	17
5		2003/2004	3	18
6		2004/2005	3	19
7		2005/2006	3	17
8		2006/2007	3	22
PROGNOZA				
9		2007/2008	3	23
10		2008/2009	3	14

11	2009/2010	3	13
12	2010/2011	3	16
13	2011/2012	5	14
14	2012/2013	5	12

Tabela nr 8c

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE W LATACH 1999 – 2012

Poniżej podano ilość dzieci w danym przedszkolu

lata	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Przedszkole w Brzeźnie Szlacheckim	33	30	37	32	27	20	30
Przedszkole w Borowym Młynie	40	42	39	33	32	37	43
Przedszkole w Zapceniu	5	5	7	0	6	6	4
Przedszkole w Lipnicy	58	58	51	70	55	64	67

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przedszkole w Brzeźnie Szlacheckim	23	28	26	26	27	26	28
Przedszkole w Borowym Młynie	40	32	34	45	34	33	34
Przedszkole w Zapceniu	6	7	7	8	12	8	7
Przedszkole w Lipnicy	66	51	55	53	52	54	55

Tabela nr 9

Plan działania na lata 2007-2013:

- remont instalacji CO – Brzeźno Szlacheckie
- remont instalacji CO – Brzeźno Szlacheckie
- termomodernizacja – Brzeźno Szlacheckie
- budowa szkolnego boiska – wszystkie

6.2 Biblioteki

Na terenie gminy funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Lipnicy przy ul. Strażackiej 5 oraz trzy filie w: Brzeźnie Szlacheckim, Borowym Młynie i Zapceniu.

Cel główny przyjęła biblioteka, to efektywne zaspokajanie potrzeb i oczekiwań aktualnych i potencjalnych użytkowników placówek bibliotecznych gminy Lipnica. Osiągnięcie powyższego celu zamierza się uzyskać poprzez działania operacyjne, które zawarte są w strategii Biblioteki Publicznej Gminy Lipnica zał. nr 1.

Samorząd zamierza prowadzić działania dążące do zreorganizowania biblioteki, które prowadzić będą do krzewienia czytelnictwa na terenie gminy.

6.3 Ochrona zdrowia

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipnicy mieści się w budynku przy ul. Słomińskiego 33, który jest własnością gminy Lipnica. Ponadto NZOZ posiada w miejscowości Brzeźno Szlacheckie filię, która również mieści się w budynku Gminy Lipnica.

W Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Lipnicy łącznie z punktem filialnym w Ośrodku Zdrowia w Brzeźnie Szlacheckim zatrudnieni są:

Pielęgniarka w środowisku wychowania i nauczania	1
Lekarz medycyny rodzinnej	1
Lekarz ortopeda	2
Lekarz rehabilitacji	1
Pediatra	1
Pielęgniarka praktyki	1
Położna rodzinna	2
Rehabilitantka środowiskowa	1
Rehabilitantka	1
Ginekolog	1
Pielęgniarka środowiskowo-rodzinna	1

Tabela nr 10

Planowane jest powiększenie opieki specjalistycznej poprzez zatrudnienie lekarza chirurga w latach 2007-2013. Nie przewiduje się natomiast zwiększenia zatrudnienia średniej kadry medycznej. Wyżej wymieniona liczba jest optymalna, zgodna ze standardami.

W roku 2006 zakupiono ze środków własnych NZOZ-u samochód służbowy, który służy do wyjazdów w teren. Zakupiony został również automatyczny stół do masażu, autoklaw-stericlav 24B z drukarką do sterylizacji narzędzi, destylarkę, wyremontowano i urządzono pomieszczenie do magnetronica.

Stan techniczny budynków w Lipnicy jak i w Brzeźnie Szlacheckim jest zły. Budynki te zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 roku wymagają remontu i dostosowania pod względem fachowym i sanitarnym do dyrektyw Unii Europejskiej. W budżecie 2007 roku Rada Gminy zabezpieczyła kwotę 8.000,- zł. na opracowanie dokumentacji która określi zakres remontu. W WPI na lata 2007 – 2013 przewidziana jest kwota 200 000 zł przeznaczona na remont ośrodka w 2008 r.

ZADANIA	WYKONAWCA	LATA
Wymiana okien	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Elewacja	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2013
Wymian drzwi wewnętrznych i zewnętrznych	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2013
Utworzenie pomieszczenia na wózki inwalidzkie i dziecięce	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Utworzenie pomieszczenia na odpady niebezpieczne spełniające wymagania sanepidu	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Utworzenie pomieszczenia gospodarczego spełniającego wymogi sanepidu	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Wymiana podłogi w gabinecie rehabilitacyjnym	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2013
Modernizacja gabinetu zabiegowego	Urząd Gminy w Lipnicy oraz NZOZ w Lipnicy	2007-2008
Przebudowa i modernizacja rejestracji- Dostosowanie do wymogów unijnych.	Urząd Gminy w Lipnicy oraz NZOZ w Lipnicy	2007-2008
Oddzielenie części mieszkalnej od przychodni.	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych np. -poszerzenie otworów drzwiowych -dostosowanie obecnej łazienki dla potrzeb osób niepełnosprawnych	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008
Założenie sieci komputerowej na potrzeby NZOZ-u	NZOZ w Lipnicy	2007-2013
Utworzenie parkingu przy punkcie filialnym w Brzeźnie Szlacheckim	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2013
Wykonanie łazienki wyodrębnionej dla personelu	Urząd Gminy w Lipnicy	2007-2008

Tabela nr 11

Od roku 1990 na terenie gminy funkcjonuje jedna apteka, która zastąpiła wcześniej istniejący punkt apteczny. Działalność prowadzona jest w obiekcie gminnym w miejscowości Lipnica. Zatrudniony jest jeden magister farmacji, jeden technik farmacji i jedna pomoc. Apteka czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 do 18:00, w soboty od 9:00 do 13:00 obsługując dziennie średnie ok. siedemdziesięciu pacjentów.

Plany inwestycyjne apteki na lata 2007 – 2008 dotyczące najemcy przewidują remont i przystosowanie pomieszczeń apteki do wymogów Prawa Farmaceutycznego.

Potrzeby dotyczące budynku apteki leżące w gestii Urzędu Gminy na lata 2007 – 2009:

- doraźny, a w dalszej perspektywie kapitalny remont dachu (dotychczasowe naprawy nie przyniosły efektu, nadal zalewane są pomieszczenia mieszkalne i biurowe)
- termomodernizacja budynku (obecny stan ma wpływ na wysokie koszty ogrzewania i powoduje przemarzanie ścian)
- wymiana skorodowanych rynien i uzupełnienie rur spustowych oderwanych przez wiatry.

6.4 Zabytki

Na terenie gminy Lipnica, obejmująca historyczną część kaszub zwaną Gochami zachowało się wiele dawnych obiektów godnych pamięci, mających walory artystyczne, historyczne i turystyczne. Głównie są to zabytki kultury materialnej jak: drewniane kościoły z początku XVIII wieku w Borzyszkowach i Brzeźnie Szlacheckim, XIX – wieczne kaszubskie chęcze w Gliźnie i Zapceniu czy też drewniany młyn i tartak w Hamer Młynie oraz drewniany młyn w Osusznicy.

Przy kościołach istniały również cmentarze, będące ogniwem życia religijnego parafii katolickiej lub żyjących tu dawniej ewangelików. Po drugiej wojnie światowej w miejscu najcięższych walk – Upiłce powstał jedyny na Gochach cmentarz wojenny. Obok już wspomnianych istniały tu cmentarze ewangeliczne – na Wieczywnie, Borowym Młynie, Brzeźnie Szlacheckim oraz Łąkiem.

Bez wątplenia najstarszą parafia katolicką na Gochach jest ta w Borzyszkowach i sięga XIV wieku, a według niektórych źródeł istniała już w XIII wieku. Pierwotny kościół uległ spaleni w wielkim pożarze w roku 1721, a z nim bogaty księgozbiór dokumentacji kościelnej. Podobnie było z kościołem w Brzeźnie Szlacheckim należącym do parafii borzyszkowskiej, który spłonął pięć lat wcześniej. Oba te kościoły zostały wkrótce odbudowane przez proboszcza Kleknera i teraz stanowią perłę architektury budownictwa ludowego na Kaszubach, a wykonane zostały przez miejscowych cieśli. Zbiegiem lat w XX wieku z parafii borzyszkowskiej wyodrębniły się dalsze parafie: w Borowym Młynie, w Zapceniu oraz kościół filialny w Łąkiem. Kościoły w Borzyszkowach i Brzeźnie Szlacheckim stanowią przykład XVIII-wiecznej architektury sakralnej opartej na lokalnych wzorach i tradycji budowlanej. XX-wieczny kościół w Borowym Młynie to jeden z nielicznych w regionie przykładów budownictwa z 1 ćw. XX wieku, prezentujący

eklektyczny styl z charakterystycznymi dla XX wieku tendencjami do uproszczonych form.

W minionych czasach mieszkający na Gochach ewangelicy mieli również swój kościół w Borowym Młynie. Został on zbudowany w 1889 roku, z czerwonej cegły w stylu neogotyckim. Służył on do 1945 roku. A w roku 1968 został zburzony pod pozorem zapotrzebowania na cegłę przez aktywistów komunistycznych.

Najstarsza z nekropolii to cmentarz rzymskokatolicki w Borzyszkowach, którego część przykościelna pochodzi jeszcze ze średniowiecza. Z tego okresu pochodził również cmentarz przykościelny w Brzeźnie Szlach., lecz zaginął już ponad sto lat temu. A cmentarze ewangeliczne powstawały w miejscu zamieszkania większego skupiska wiernych bez względu na znaczne oddalenie od kościoła macierzystego, np.: w Pietrzykowach, w Wieczywnie, w Brzeźnie Szlach., w Borowym Młynie, w Łąckim Młynie. Do dziś zachowało się kilka nagrobków w Brzeźnie.

Na terenie Upiłki znajduje się jedyny na Gochach cmentarz wojenny z II wojny światowej, gdzie miejsce wiecznego spoczynku znalazło około 500 żołnierzy radzieckich i niemieckich poległych w tym rejonie na początku marca 1945 roku.

Od czasów ksiąząt gdańskich przez Gochy wiódł ważny szlak handlowy, tzw.: Trakt Gdański, który istniał tu do połowy XIX wieku. Obecnie zapomniany. W okresie swego istnienia miał zasadniczy wpływ na rozwój miejscowości położonych w jego sąsiedztwie. Wiódł z Gdańska przez Żukowo, omijał Kościerzynę, a następnie na Wygodzie kierował się na Studzienice, Kłęczno, Ostrowite, Prądzonę, obok jeziora Gwiazda dzisiejszą ulicą Jeziorną do Wierzchociny, Koczały i Białego boru będącego przejściem granicznym do Brandenburgii.

Borowomłyńska Huta Szkła usytuowana na obecnym Wieczywnie powstała na wiodącym przez Gochy szlaku drogowym już w 1788 r. Jej istnienie udokumentowane jest na mapie powiatu człuchowskiego z 1806 r. oraz w księgach kościelnych parafii ewangelickiej w Pietrzykowach. Nazwa Wieczywno pochodzi z początku XX wieku. W jednym z dokumentów widnieje jako Glasfabrik - huta szkła. Swoją działalność zakończyła w 1860 roku.

Młyny na Gochach należą do najstarszych zakładów przemysłowych, były one najczęściej połączone z tartakami. Najstarszy znajdował się w Borowym Młynie, bo od 1492 roku. Pomiędzy jeziorem Gwiazda i Gwieździńcem na jego przesmyku już przed 1835 r. istniał młyn o nazwie Brzeziński Młyn, który przetrwał do początku drugiej wojny światowej. W 1885 r. żyły tu 103 osoby.

Młyn w Łackim Młynie powstał na początku XIX wieku i funkcjonował do pierwszej wojny światowej. Młyn w Prądzonie znajdował się na południowej granicy wsi. Zbudowała go w pierwszej połowie XIX wieku rodzina Manzke, a przetrwał on do 1945 roku. Młyn w Upiłce istniał w miejscu, gdzie w XV wieku znajdował się tartak – dawniej określany piłą. Stąd nazwa wsi. Założony w pierwszej połowie XIX wieku przez ewangelicką rodzinę Rohde. Po upaństwowieniu w 1952 r. uległ stopniowej dewastacji.

Młyn w Osusznicy rodziny Ryngwelskich powstał na rzece Osusznica, gdzie jego budynek zachował się do naszych czasów, choć wiele lat jest nieczynny. Najstarsze zapisy wskazują na rok 1570. Ze względu na jego wartość historyczną warto zastanowić się nad jego dalszym utrzymaniem.

Młyn w Borowy Młynie datuje się na rok 1492. Do mielenia w nim były zobowiązane wszystkie wsie z terenu parafii borzyszkowskiej, co zostało wystawione w przywileju przez króla Zygmunta I w Krakowie dnia 10.09.1546 roku. Do czasu upaństwowienia młyna w czasach stalinowskich był we władaniu rodziny Malichów.

Hamer Młyn, jak sama nazwa wskazuje, wziął nazwę od młota (Hammer) w kuźni, który był poruszany energią wody. Chociaż młyn powstał w okresie późniejszym niż kuźnia, jest obecnie jedynym wraz z tartakiem czynnym i najlepiej zachowanym na Gochach.

Kaszarnia gryki w Borowym Młynie od niepamiętnych czasów była w posiadaniu rodziny Tyborczyków nad jeziorem Gwiazda. Istniała do końca lat 80-tych XX wieku.

Teren gminy jest obszarem, gdzie istniało od najwcześniejszych czasów budownictwo drewniane, korzystające z wielkich zasobów budulca z miejscowych kompleksów leśnych. Zachowane historyczne budownictwo, to głównie budynki drewniane. Poza kościołami i młynami są to zachowane drewniane budynki mieszkalne i gospodarcze pochodzące w znacznej części z XIX wieku (np.: w Wierzchocinie) i z lat 20 i 30-tych XX wieku (np.: w Gliśnie, Zapceni). Pięknym elementem naszego krajobrazu są też liczne ludowe kapliczki i przydrożne krzyże.

To co zostało po dawnych mieszkańcach tych ziem, powinno zostać zachowane dla przyszłych pokoleń, tak dla miejscowych, jak i turystów.

6.5 Kultura

Tereny gminy Lipnica zaliczane są do grupy etnicznej Kaszub zwanej Gochami. Pierwotnie teren Gochów był porośnięty mieszaną puszczą, co pozostawiło ślad w nazwach miejscowości: Lipnica, Brzeźno, Brzozowo, Łąkie, Borowy. Mało atrakcyjne tereny dla rolnictwa przesądziły o specyficznym typie osadniczym. Na Gochach bowiem zachowała się rozdrobniona własność w szlacheckich zaściankach, sięgająca swoimi korzeniami czasów krzyżackich.

Bogata historia związana jest ściśle z obroną polskiej tradycji przez ludność kaszubską. Na uwagę zasługuje fakt udziału oddziału chłopów kaszubskich z okolic Brzeźna Szlacheckiego pod dowództwem Teodora Andrzeja Grabowskiego razem z wojskami króla Jana III Sobieskiego w bitwie przeciw wojskom tureckim pod Wiedniem w 1683 roku, jak głosi legenda. Za dzielną postawę król Jan III Sobieski nadał chłopom tytuły szlacheckie.

Po zawarciu pokoju w Toruniu pomiędzy Polską a Zakonem w 1466 roku, tereny dzisiejszej gminy Lipnica należały do powiatu człuchowskiego, który wchodził w skład województwa pomorskiego. W latach 1772-1920 znajdowały się pod zaborem pruskim. Ważnym faktem historycznym godnym uwagi jest walka o polską granicę i przyłączenie do Polski, gdy Ojczyzna odradzała się z półtorawiecznej niewoli. To właśnie w okolicach Borowego Młyna, nad jeziorem Gwiazda Duża, Kaszubi w 1920 roku przesunęli granicę Polski na zachód.

II Wojna Światowa to ponury okres w dziejach Gochów. Choć działania wojenne oszczędzały je, nasilając się dopiero podczas odwrotu wojsk hitlerowskim. Hitlerowców ostatecznie wyparto 3 marca 1945 roku. Wydarzenia wojenne i powojenne nie zakłóciły procesów osadniczych. Mieszkańcy gminy to przede wszystkim ludność zasiedziała od pokoleń, która z pietyzmem odnosi się do swoich tradycji kulturowych.

Na terenie gminy działał zespół folklorystyczny pod nazwą "Gochy", który aktualnie zawiesił swoją działalność. Zespół ten powstał w czerwcu 1986 r. i początkowo nosił nazwę "Wszystko i nic", którą zmieniono dopiero w 1988 r. na obecną. Został założony m.in. przez Zofię Cieślinską oraz Małgorzatę Borzyszkowską, a także kobiety z ówczesnego Koła Gospodyń Wiejskich. Spotkania odbywały się co dwa tygodnie, później co tydzień w Domu Strażaka. Na początku działalności zespół liczył 14 osób: 10 kobiet i 4 mężczyzn. Z upływem lat wzrosła liczba śpiewających i rozrosła się kapela.

Strój Zespołu "Gochy"

W zespole tańczyły i śpiewały również dzieci ze szkoły podstawowej. Obecnie zespół liczy 50 osób (dorośli, młodzież i dzieci). Stroje początkowo były wykonywane we własnym zakresie oraz przy skromnej pomocy miejscowego SKR-u i GS-u. Kolorystyka strojów harmonizuje z otaczającą przyrodą. Dominuje w nich zieleń, ponieważ w pobliżu Lipnicy znajduje się mnóstwo lasów, łąk i jezior.

Od 1992 r. zespół wspierany jest finansowo przez Urząd Gminy. Z tej pomocy zakupiono stroje dla części dzieci. W repertuarze zespołu są pieśni kaszubskie, gadki i tańce. Zespół był na II i III Festiwalu Kaszubskim w Słupsku. Ponadto brał udział w kilku przeglądach organizowanych przez WZK i OR, w festiwalach i wieczorach kaszubskich, różnych uroczystościach świeckich i religijnych na terenie gminy i poza nią.

Do najważniejszych osiągnięć zespołu należą:

- Kluka Kaszubska na II Festiwalu Kaszubskim w Słupsku w 1994 r.
- I miejsce na Wojewódzkim Przeglądzie Zespołów w Czarnym w 1995 r.
- Wyróżnienie na III Festiwalu Kaszubskim w Słupsku w 1996 r.

6.6 Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie trudnym sytuacjom przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Aby pomoc społeczna była realizowana prawidłowo i efektywnie konieczne jest rzetelne zdiagnozowanie sytuacji społecznej mieszkańców danego regionu, zdefiniowanie i wyjaśnienie natury problemów oraz określenie dostępnych zasobów.

Obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, do których należy między innymi opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, wspieranie osób niepełnosprawnych i innych programów,

których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Obowiązek ten wynika z art.17 ust.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (*Ustawa z dnia 12 marca 2004r. – Dz.U. z 2004r. Nr 64 poz.593 z późniejszymi zmianami*)

Strategia wytycza kierunek działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Wskazuje na bardzo ważne kwestie społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy naszej gminy, pokazuje ich niezaspokojone potrzeby, a także przedstawia propozycje rozwiązań systemowych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka ze środowiskiem. Cele integracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym. Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

Opracowanie opiera się między innymi na materiałach statystycznych charakteryzujących „odbiorców” pomocy społecznej. Przedstawia projekty rozwiązań przeznaczonych do realizacji w perspektywie do 2013 roku.

Spółeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Akty prawne regulujące sprawy pomocy społecznej:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z póź.zm.) nałożyła na gminy opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Akty prawne:

- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593, póź.zm.)
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. Dz. U. Nr 228,poz.2255 tekst jednolity –Dz.U. z 2006r. Nr 139,poz. 992 z póź. zm.)

- Ustawa o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej z dnia 22 kwietnia 2005 r. (Dz. U. Nr 86, poz. 732 z póź. zm.)
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. Nr 122, poz. 1143 z póź. zm.)
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231)
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485 z póź.zm.)
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 123, poz.776 z póź.zm.).

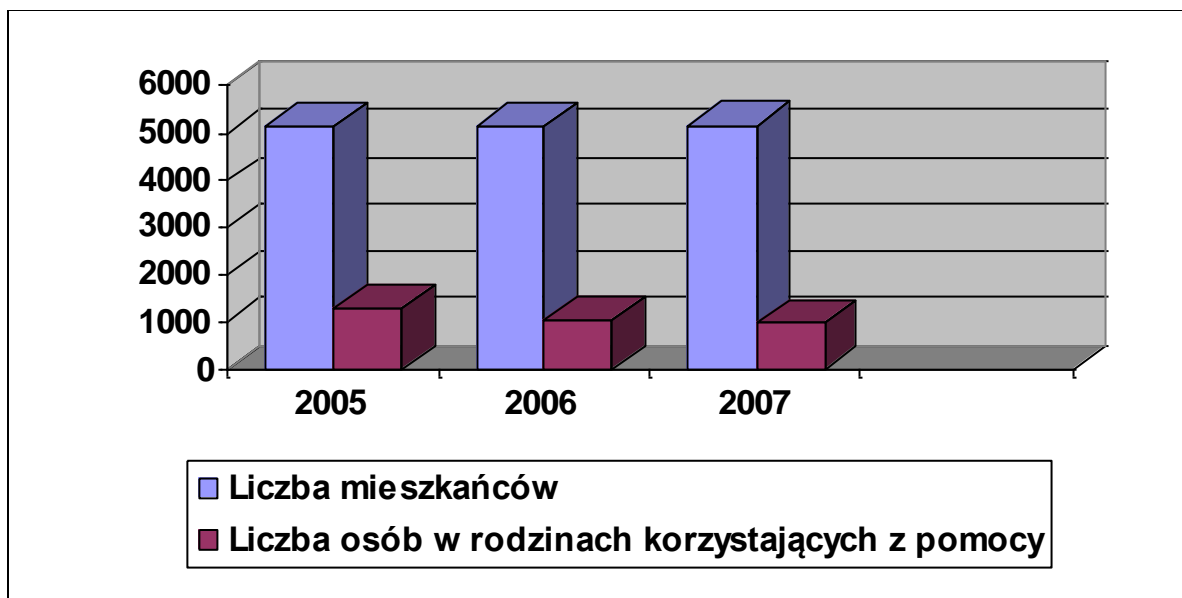
Przedmiot diagnozy

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, samotne wychowanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc w rodzinie, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom krytycznym w życiu jednostek i zbiorowości, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców Gminy Lipnica realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipnicy poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, prowadzenie pracy socjalnej, kompletowanie dokumentów oraz podejmowanie innych niezbędnych czynności związanych ze świadczeniami różnych form pomocy, inicjowanie ruchów samopomocowych i obywatelskich, promowanie działań wolontarystycznych, współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami społecznymi w tym pozarządowymi oraz kościelnymi, wydawanie decyzji w sprawach przyznania bądź odmowy świadczeń, sporządzanie bilansu potrzeb oraz sprawowanie nadzoru nad prawidłowym wykorzystaniem budżetu.

Charakterystyka klientów pomocy społecznej

Wykres nr1. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców w latach 2005 - 2007

W 2005 roku z pomocy finansowej i z pomocy w formie pracy socjalnej łącznie objęto **1264** osób w rodzinach, co w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców gminy stanowiło **24,62 %**.

W 2006 roku z pomocy finansowej i z pomocy w formie pracy socjalnej łącznie objęto **1019** osób w rodzinach, co w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców gminy stanowiło **19,84 %**.

Natomiast w roku 2007 z pomocy finansowej i z pomocy w formie pracy socjalnej łącznie objęto **969** osób w rodzinach co w odniesieniu do ogólnej liczby mieszkańców stanowiło **18,81%**.

Tabela nr 12. Liczba świadczeniobiorców

	2005r.	2006r.	2007r.
Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie w ramach zadań zleconych, zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	399	408	393
w tym zadania własne	387	404	384
w tym zadania zlecone	18	15	16

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNICA 2007 – 2013

Liczba rodzin	182	174	169
Liczba osób w rodzinach	861	816	785

Źródło: GOPS – Sprawozdania MPiPS-03 za rok 2005 - 2007

Tabela nr 13. Powody przyznania pomocy

Lp.	Powody przyznania pomocy	Liczba rodzin		
		2005r.	2006r.	2007r.
1.	Ubóstwo	150	152	149
2.	Bezdomność	2	1	1
3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	18	6
4.	Bezrobocie	118	103	98
5.	Niepełnosprawność	63	61	59
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	42	53	68
7.	Bezradność w sprawach opiek.-wych. i prowadzenia gosp.dom.	92	83	89
8.	Rodziny niepełne	12	14	11
9.	Rodziny wielodzietne	54	21	24
10.	Przemoc w rodzinie	2	2	1
11.	Alkoholizm	14	11	12

Źródło: GOPS – Sprawozdania MPiPS-03 za rok 2005 – 2007

Tabela nr 14. Koszt świadczeń z zakresu pomocy społecznej w latach 2005 - 2007

	2005r.	2006r.	2007r.
Koszt świadczeń ogółem	178.001	528.864	217.465

STRATEGIA ROZWOJU GMINY LIPNICA 2007 – 2013

w tym zadania własne	134.041	180.672	156.217
w tym zadania zlecone	43.960	348.192	61.248

Źródło: GOPS – Sprawozdania MPiPS-03 za rok 2005 – 2007

Tabela 15. Koszt świadczeń rodzinnych w latach 2005 – 2007

	2005r.	2006r.	2007r.
Koszt świadczeń rodzinnych ogółem	731.747	1.651.903	1.894.127

Źródło: GOPS – Sprawozdania MPiPS-03 za rok 2005 - 2007

Zadania z zakresu świadczeń rodzinnych GOPS realizuje od 01 czerwca 2005r. dlatego też koszt świadczeń został wykazany za okres drugiego półrocza 2005r.

Tabela 16. Utrzymanie GOPS w Lipnicy w latach 2005 – 2007

	2005r.	2006r.	2007r.
Koszt utrzymania Ośrodka ogółem (w tym wynagrodzenia pracowników)	155.228	189.479	162.218

Źródło: GOPS – Sprawozdania z wydatków budżetowych Rb-28S za rok 2005 - 2007

Szczegółowy opis działań przedstawia „Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Lipnica w latach 2007-2013 GOPS Lipnica” stanowiąca załącznik nr 2 do niniejszej Strategii.

6.7 Bezrobocie

rok	Liczba bezrobotnych w Gminie Lipnica	Liczba bezrobotnych w powiecie bytowskim
2001	655	11 889
2002	624	11 877
2003	576	11 273
2004	536	11 201
2005	529	10 743

2006	563	9 508
2007	361	6 383

Tabela nr 17

6.8 Bezpieczeństwo publiczne

W miejscowości Lipnica znajduje się siedziba IV Rewiru Dzielnicowych, w którym pracuje obecnie trzech policjantów. Ponadto w gminie Lipnica funkcjonuje 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach:

- Lipnica
- Borzyszkowy
- Borowy Młyn
- Brzeźno Szlacheckie
- Zapceń
- Glisno Wielkie
- Prądzona.

Wszystkie jednostki OSP zarejestrowane są w Krajowym Rejestrze Sądowym.

1. Jednostki OSP Lipnica i Borzyszkowy włączone są do KSRG.
2. Jednostki OSP: Lipnica, Borzyszkowy, Borowy Młyn, Brzeźno Szlacheckie, Zapceń - jednostki typu „S”
3. Jednostki OSP: Gliśno Wielkie i Prądzona - jednostki typu „M”.

W roku 2007 zaplanowano kupno średniego samochodu pożarniczego dla OSP Lipnica, a posiadany samochód z OSP Lipnica po przeprowadzeniu kapitalnego remontu i zainstalowaniu autopompy przekazać do OSP Brzeźno Szlacheckie. Brakujący sprzęt, wyposażenie jest uzupełnianie na bieżąco w ramach posiadanych środków.

Remonty remiz strażackich przewiduje się w latach:

- Borowy Młyn w 2007 roku
- Brzeźno Szlacheckie w 2008 roku
- Borzyszkowy w 2009 roku
- Lipnica - wymiana pokrycia dachowego

Drobne naprawy- remonty prowadzone będą na bieżąco w ramach potrzeb. W jednostkach OSP na terenie gminy zrzeszonych jest 276 członków. Działające na terenie gminy jednostki OSP, sprzęt, wyposażenie oraz umundurowanie przechowują w remizach strażackich.

Stan bezpieczeństwa powodziowego

W gminie Lipnica nie występują zagrożenia powodziowe, mogą ewentualnie występować lokalne podtopienia użytków zielonych.

Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne

W Gminie Lipnica działają organizacje i stowarzyszenia społeczne o charakterze lokalnym i ponadlokalnym takie jak (*stan na pocz. roku 2008*):

1. Nieformalna grupa „RAZEM” – działalność obejmująca rozwój sołectwa Wojsk,
2. Stowarzyszenie im. Franciszka Hinza – działalność obejmować będzie pomoc uczniom i absolwentom Zespołu Szkół w Brzeźnie Szlacheckim.

7. Gospodarka

7.1 Leśnictwo

Bogactwem gminy są niewątpliwie piękne lasy, głównie bory sosnowe. Gmina usytuowana jest na pograniczu Borów Tucholskich i dawnej Puszczy Człuchowskiej.

Przeważają drzewostany sosnowe z domieszką dębu, świerka, graba, buka. Tutejsze lasy stwarzają dobre warunki do rekreacji oraz łowiectwa. Bogate runo leśne przyciąga amatorów leśnych zbiorów. Panująca powszechnie cisza i spokój oraz czyste powietrze zapewniają doskonały wypoczynek zarówno fizyczny, jak i psychiczny.

Na terenie gminy Lipnica zbiorowiska roślinne są dość zróżnicowane: tereny leśne, obszary zadrzewione, zakrzewione łąki i pastwiska oraz ugory i odłogi, które bardzo często zarastają samosiejkami. Tereny leśne zajmują znaczną powierzchnię gminy – 16,185 ha, co stanowi 52,6 % jej obszaru (5.956 ha to lasy indywidualnych gospodarstw).

Zgodnie z przynależnością przyrodniczo-leśną, lasy w gminie Lipnica należą do dzielnic Borów Tucholskich oraz w nieznacznej części do Doliny Słupi, w których dominują laso-bory suche z domieszką brzozy oraz na terenie zachodnim gminy z domieszką dębu i buka. Największą powierzchnię, bo prawie 97 % zajmują lasy boru suchego, lasy sosnowe z domieszką drzewostanów brzozowych i częściowo świerkowych. Dominującymi typami siedliskowymi lasu na terenie gminy Lipnica są: bór suchy – 55 %, bór świeży – 20 %, bór mieszany świeży – 15 %, las mieszany i inne – 10 %.

Bory Tucholskie, których granicą od strony zachodniej jest gmina Lipnica są jednym z najbardziej zróżnicowanych przyrodniczo regionów Polski wyróżniających się

w skali kraju i Europy. Bory Tucholskie pomimo wielowiekowej i wielokierunkowej gospodarki człowieka jako środowisko przyrodnicze zachowały fragmenty biocenoz i ekosystemów o charakterze zbliżonym do naturalnego. Sieć hydrograficzna w powiązaniu z urozmaiconą rzeźbą terenu i specyficznymi warunkami klimatycznymi, duża lesistość i niski stopień zaludnienia przyczyniły się do zachowania w Borach Tucholskich wielu zespołów roślinnych z endemicznymi, reliktowymi, rzadkimi, objętymi prawną ochroną gatunkami roślin. Spośród nich wiele zostało opisanych w „Polskiej Czerwonej Księdze Roślin”, a są to między innymi lobelia jeziorna, poryblin jeziorny, sasanka wiosenna oraz liczne gatunki porostów.

Siedziba Nadleśnictwa Lasów Państwowych, do którego przynależy gmina Lipnica mieści się we wsi Osusznica, na terenie gminy Lipnica.

Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych przypisuje teren Nadleśnictwa w większej części do Dzielnicy Borów Tucholskich, która jest fragmentem krainy Wielkopolsko-Pomorskiej. Północna część Nadleśnictwa leży w granicach mezoregionu Pojezierza Drawsko-Bytowskiego i Dzielnicy Pojezierza Drawsko-Kaszubskiego, które należą do krainy Bałtyckiej.

Występuje tu teren nizinny pagórkowaty i falisty, z większymi połaciami terenu równego. Szata roślinna charakteryzuje się ogromną różnorodnością. Północna i północno-zachodnia część obszaru Nadleśnictwa zawiera się w zasięgu południowej części Pojezierza Bytowskiego i charakteryzuje rzeźbą terenu tworzącą mozaikę kopulastych pagórków i ogromną liczbę niecek. Zbocza pagórków pokrywają lasy liściaste. W kierunku południowym teren Nadleśnictwa charakteryzuje się dużymi powierzchniowo i zwartymi kompleksami leśnymi, z siedliskami borowymi.

7.2 Rolnictwo

Charakter gminy jest typowo rolniczy. Na jej terenie brak jest jakiegokolwiek przemysłu.

Grunty orne klasy V i VI stanowią 8688 ha, łąki i pastwiska 1309 ha, jeziora i rzeki 3538 ha

Ludność gminy utrzymuje się głównie z rolnictwa.

Na terenie gminy jest 817 gospodarstw rolnych powyżej 1 ha użytków rolnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 20, 67 ha.

Główne rodzaje upraw są następujące:

-zboże 6929 ha, w tym: - żyto 2718 ha

- gryka 2610 ha

-ziemniaki 480 ha

-kultury na zielonkę 105 ha

-okopowe, pastewne 42 ha

Średnie plony zbóż kształtują się w granicach 19-23 q/ha, gryki 12-15 q/ha, ziemniaki 150-180 q/ha.

Główne kierunki produkcji zwierzęcej to: chów trzody chlewnej, bydła mlecznego oraz bydła opasowego. Stan zwierząt hodowlanych w gospodarstwach rolnych kształtuje się średnio w gminie następująco:

-trzoda chlewna ogółem 6315 sztuk

w tym lochy na chów 810 sztuk

-bydło ogółem 2670 sztuk

w tym krowy mleczne 1010 sztuk

Chów bydła i trzody chlewnej jest uzależniony od koniunktury ekonomicznej danego okresu.

7.2.1 Rolnictwo ekologiczne

Wśród rolników w gminie Lipnica, coraz większą popularnością zaczyna cieszyć się rolnictwo ekologiczne. Dzięki swym unikatowym walorom klimatycznym i przyrodniczym gmina może pretendować do czołówki tych gmin na Pomorzu, w których znaczny będzie udział rolnictwa ekologicznego. Rozwój w tym kierunku gospodarstw indywidualnych wymaga czasu, jednak przy odpowiednim zaznajomieniu się z problematyką produkcji ekologicznej, gmina Lipnica może zdobywać sukcesy.

Rolnictwo ekologiczne to sposób gospodarowania, w którym stosuje się tylko środki naturalne:

- obornik, komposty, nawozy zielone, nawozy zwierzęce oraz minerały występujące w przyrodzie zamiast nawozów sztucznych,

- metody zapobiegawcze w ochronie roślin, w tym metody biologiczne, środki roślinne i mineralne zamiast syntetycznych pestycydów,

- zwierzętom zapewnia się pasze gospodarskie, ściółkę oraz ruch na świeżym powietrzu.

Gospodarstwa ekologiczne znajdują się w czystym środowisku, co pozwala wykluczyć lub maksymalnie ograniczyć zanieczyszczenia, których źródłem jest przemysł lub drogi szybkiego ruchu.

Płody rolne wytworzone bez użycia chemii są przechowywane i przetwarzane w taki sposób, aby nie straciły swoich walorów. W przechowalniach zabronione jest stosowanie syntetycznych pestycydów. Ideą ekologicznego przetwórstwa jest wybór takiej technologii, która w najmniejszym stopniu obniża wartość odżywczą surowca. Zabronione jest używanie organizmów zmienionych przez inżynierię genetyczną (GMO).

Surowce ekologiczne przetwarza się metodami mechanicznymi, fizycznymi lub fermentacyjnymi, które są znane od stuleci. Wystarczy spróbować kiszzonej kapusty, razowego chleba na zakwasie lub świeżego twarogu, by rozpoznać prawdziwy smak.

Jakość produktów z atestowanych gospodarstw i przetwórni ekologicznych wynika z ekologicznych metod produkcji oraz warunków czystego środowiska. Ponieważ na żadnym etapie produkcji nie są stosowane środki chemiczne, zakłada się, że otrzymane produkty są wolne od zanieczyszczeń. Są to produkty bogate w naturalne składniki i witaminy, a ich smak można odróżnić od produktów sztucznie "witaminizowanych" i "polepszanych". O ich wartości nie decydują jednak witaminy, białka, węglowodany i inne składniki ważne dla prawidłowej przemiany materii. Ceniona jest ich wysoka wartość biologiczna, którą dawniej miały produkty naturalne, wytworzone w nieskażonym środowisku.

W obliczu mody na coraz bardziej rozpropagowane w Polsce rolnictwo ekologiczne, gmina Lipnica stoi przed szansą promocji regionu, właśnie dzięki niepodważalnym walorom jego plonów.

7.3 Rybactwo

Na terenie gminy Lipnica działają trzy gospodarstwa rybackie, które dzierżawią 9 jezior oraz 1 rzekę Skarbu Państwa, obecnie we władaniu Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

- Gospodarstwo Rybackie - p. Owśnicki - Brzeźno Szlacheckie
- Gospodarstwo Rybackie - p. Rutz - Borowy Młyn
- Gospodarstwo Rybackie - p. Skiba - Borowy Młyn,

Gospodarstwa te powstały ze zlikwidowanego PGR-Ryb w Bytowie.

Ponadto są dwa gospodarstwa rybackie hodowli pstrąga w Upiłce i Luboniu.

- p. Adamczyka i p. Żyndy w Upiłce
- p. Lesińskiej w Luboniu.

7.4 Przemysł i usługi

W gminie nie ma znacząco dużych zakładów przemysłowych. Prawie każdego roku odnotowuje się nieznaczny wzrost ilości małych podmiotów gospodarczych. Największy przyrost obserwuje się w różnych gałęziach handlu i napraw. Nie są tworzone większe firmy produkcyjne. Małe i średnie firmy są często słabe kapitałowo, zatrudniające do 5 osób. Według prawnej formy działalności dominuje sektor przyrostu firmy osób fizycznych oraz cywilne spółki handlowe. Jednym z kierunków działalności gospodarczej jest produkcja w obróbce drewna i wytwarzanie panoramy ogrodowej czy palet. Specjalizuje się w nim kilka podmiotów gospodarczych w gminie.

Podmioty gospodarcze według sektorów własności i form prawnych (ilość)

Forma prawna działalności	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Przedsiębiorstwa państwowe	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
Spółki cywilne	6	7	7	7	10	8	-	-	1	2	3
Spółdzielnie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Osoby fizyczne	159	184	182	183	183	206	202	200	192	186	193
OGÓŁEM	168	194	192	193	196	217	204	202	195	190	198

Tabela nr 18

Zakłady osób fizycznych według wybranej sekcji

Forma prawna działalności	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Działalność produkcyjna	29	30	32	29	35	43	36	37
Budownictwo	30	29	32	34	35	31	36	44
Handel i naprawy	67	70	76	72	74	75	75	75
Transport i łączność	11	13	14	14	16	15	16	15
Pośrednictwo finansowe	--	--	3	4	5	2	4	4
OGÓŁEM	137	142	159	155	165	166	167	175

Tabela nr 19

Zatrudnienie ludności w poszczególnych działach gospodarki narodowej

Dział gospodarki	Liczba zatrudnionych na koniec roku									
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	

Ogółem	241	260	259	277	267	280	278	299	307
Przemysł	26	25	26	27	24	21	20	22	23
Budownictwo	28	30	29	32	32	35	31	34	41
Transport i komunikacja	11	11	13	14	14	16	18	26	28
Handel i naprawy	49	56	45	56	59	74	68	73	74
Administracja	35	35	35	36	37	35	37	39	36
Edukacja	100	103	111	112	101	99	104	105	105

Tabela nr 20

Ważniejsze podmioty działające w gminie Lipnica :

- Zakład Produkcji Kruszywa „LAFARGE” Ostrowite
- Państwowe Nadleśnictwo Osusznica
- Firma Handlowo-Usługowa Richter w Borowym Młynie
- Firma KARO w Satocznie,
- Firma PAULA w Gliśno Wielkie,
- Ubojnia bydła Sątoczno
- ARTECH Lipnica
- Stawy Pstrągowe/Adamczyk-Żynda/ Upiłka
- Firma Łąccy Brzeźno Szlacheckie,
- Firma Szypryt Mielno

7.5 Turystyka

Malowniczy krajobraz Gminy Lipnica z pewnością czyni ją jedną z bardziej atrakcyjnych gmin w województwie pomorskim. Piękne lasy uzupełnia bogata sieć rzek i strumieni oraz liczne jeziora lobeliowe o wysokiej klasie czystości wód które umożliwiają uprawianie sportów wodnych i wędkarstwa. Główną osią hydrograficzną gminy jest rzeka Prądzona, inne rzeki, to: Kłonecznica i Osusznica, Prądzona. Tylko jezior o powierzchni powyżej 10 hektarów jest aż 22 w gminie. Najważniejsze z nich to: Gwiazda (210 ha), Wiejskie (166 ha), Kielskie (143 ha) i Kamieniczno (121 ha). Na terenie gminy znajdują się 4 jeziora w krainie 7 jezior wspólnie połączonych o łącznej powierzchni 376 ha.

Obok piaszczystego sandru i morenowych wzniesień występują również użytki ekologiczne w postaci bagien torfowiskowych niskich, wysokich i przejściowych. Spośród wielu roślin występują w nich m.in. chronione storczyki, rosiczki i grzybienie.

W centrum gminy znajduje się rezerwat faunistyczny "Ostrów Trzebielski", położony na największej z wysp jeziora Trzebielsk koło Lipnicy. Celem ochrony jest

zachowanie miejsc lęgowych wielu gatunków ptaków wodnych. Znajduje się w nim jedna z największych w byłym województwie słupskim kolonia mewy śmieszki licząca 2000 par i największa kolonia rybitwy zwyczajnej skupiająca 120 par. Obok nich gnieźdzą się: mewa srebrzysta i pospolita, czernica, krzyżówka, głowienka. Ponadto są tu: bekas (kszyk), brodziec krwawodzioby (jedyne stanowisko lęgowe na Pomorzu), sieweczka rzeczna, trzcinniak, bąk i błotniak stawowy.

Z osobliwości przyrodniczych na uwagę zasługują pomniki przyrody: 150-letni jałowiec w Kiedrowicach i 300-letnia lipa we wsi Wojsk. Ochroną przyrodniczą objętych jest też kilka jezior lobeliowych, np.: Kiedrowickie, Czarne k/Zapcienia, Sierzywko, Długie, Piaszno Duże (jezioro I kl. czystości). Do rejestru pomników wpisany jest tylko jałowiec z Kiedrowic.

Turystów lubiących wędrówki zainteresują z pewnością przebiegające przez nasz region szlaki turystyczne.

W roku 2006 otwarto ścieżkę o kaszubskiej nazwie „Kòłowe stegne Gochów” („**Rowerowe ścieżki Gochów**”). Trasa charakteryzuje się bardzo zróżnicowanym krajobrazem. Występuje tu dużo dolin i pagórków, jak i terenów równych, nie brakuje także ostrych, dynamicznych odcinków, które przynoszą maksymalne wrażenia z przebytej trasy. Podążając ścieżką rowerową można podziwiać dużą i różnorodną lesistość naszego terenu. Największe z miejscowości przez które wiedzie trasa to: Hamer Młyn, Luboń, Stoltmany, Sątoczno, Zapceń, Lipnica, Prądzona, Brzeźno Szlacheckie i Borowy Młyn, Upiłka, Stary Most, Brzeziński Młyn. Łącznie ścieżka rowerowa liczy 66 km. Jest doskonale oznaczona. W niedużych odstępach na trasie leżą znaki w formie kamieni ze strzałkami informującymi rowerzystów, czy też pieszych. Oprócz tego są też tablice informacyjne o odległości od poszczególnych wsi.

Na terenie gminy są także trzy **Turystyczne Szlaki Kajakowe**. Na rzece Chocina szlak długości 37 km dochodzący do jeziora Charzykowskiego. Na rzece Osusznica szlak długości 13 km, wpływa do Chociny, rzadko uczęszczany. Również rzadko wykorzystywany przez kajakarzy jest szlak na rzece Prądzona o długości 12 km, który kończy się w środkowym biegu Chociny.

Ponadto na obszarze gminy wyróżnia się Ścieżka Edukacyjna „**Atrakcje turystyczne okolic Brzeźna**”, która jest nie tylko promocją dla gminy, ale także sprawuje funkcje prozdrowotne i edukacyjne, jako alternatywa dydaktyczna dla szkół. Na ścieżce znajduje się 10 stanowisk dydaktycznych, prowadzących obok jeziora Gwieździniec do zabytkowego kościoła z 1716 roku w Brzeźnie Szlacheckim.

Można się również wybrać na pieszą wędrówkę niebieskim szlakiem **"Krainy Lasów i Jezior"** biegnącym z Lęborka przez Jasień, Bytów, Borzyszkowy, Brzeźno Szlacheckie, Miastko, Bobęcino do Żydowa.

W Gminie Lipnica zauważyć można wzrost zainteresowania kwaterami agroturystycznymi. Poniżej zestawienie gospodarstw agroturystycznych gminy:

- Centrum Turystyczne Szlachtom - Borowy Młyn, przy jeziorze Gwiazda Duża
- Gospodarstwo Agroturystyczne pp. Rudnik, ul. Jeziorna przy jeziorze Gwiazda Duża
- Gospodarstwo Agroturystyczne p. Marian Żmuda-Trzebiatowski, Mielno w krainie 7 jezior
- Gospodarstwo Agroturystyczne pp. Glinieckich, przy jeziorze Borzyszkowy
- Gospodarstwo Agroturystyczne pp. Szyca w Wojsku
- Gospodarstwo Agroturystyczne p. Lesińska w Luboniu przy stawach pstrągowych
- Pole namiotowe z agroturystyką u pp. Czarnowskich przy jeziorze Gwiazda Duża
- Agroturystyka u p. Klajst przy jeziorze Gwiazda Duża
- Karczma w Kuźni z agroturystyką oraz jazdą konna w Brzeźnie Szlacheckim u p. Ollik
- Gospodarstwo Agroturystyczne p. Bielawy w Hamer Młynie przy starym młynie
- Gospodarstwo Agroturystyczne u p. Szypryta w Mielnie

Na terenie gminy jest obecnie 16 zespołów zabudowy letniskowo-rekreacyjnej w ilości 241 obiektów rekreacji indywidualnej, a także 284 obiekty budowlane letniskowe.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego gminy Lipnica jest do wykorzystania 26 zespołów pod zabudowę rekreacji indywidualnej. Docelowo na terenie gminy może być wybudowanych 1000 obiektów rekreacji indywidualnej, co nie wpłynie jako uciążliwość dla środowiska naturalnego.

Kompleksy zabudowy rekreacyjnej nie powinny być większe jak 6-9 obiektów rekreacji indywidualnej.

Agroturystyka jest jednym z najprężniej rozwijających się gałęzi turystyki w Polsce, co warunkuje wzrost zamożności społeczności lokalnej, zainteresowanej nowymi formami wypoczynku. Lipnica jest idealnym miejscem dla rozwoju agroturystyki dzięki „modzie na Kaszuby”, swej atrakcyjnej lokalizacji oraz zlokalizowanym na jej terenie licznym zabytkom historycznym.

Szansę na rozwój gminy upatrywać należy ponadto we wzroście zapotrzebowania na centra rehabilitacyjne i uzdrowiskowe w Polsce. Gmina charakteryzuje się wyjątkowym mikroklimatem boru sosnowego wykorzystywanym w terapii wielu schorzeń.

II. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na działania związane z programowaniem strategii. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **Mocne strony** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **Słabe strony** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **Szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **Zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik tych prac obrazują zestawienia prezentowane według wybranych kwestii społecznych:

Mocne strony

- SKONSOLIDOWANA SPOŁECZNOŚĆ,
- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW,
- BOGATE ŚRODOWISKO NATURALNE,
- CZYSTE POWIETRZE,
- MOŻLIWOŚCI ROZWOJU W KIERUNKU AGROTURYSTYKI,
- SILNE POWIĄZANIA ETNICZNE,
- CZYSTE ŚRODOWISKO,
- ROZWIJAJĄCE SIĘ USŁUGI TURYSTYCZNE,
- TEREN KASZUBSKI,
- ATRAKCYJNE TERENY TURYSTYCZNE,
- ODLEGŁOŚĆ OD ŚREDNIEJ WIELKOŚCI MIAST,
- POŁOŻENIE GMINY WŚRÓD LASÓW I JEZIOR,
- NIESKAŻONY TEREN,
- ATRAKCYJNE TERENY POD INWESTYCJE TURYSTYCZNE,
- ROZWIJAJĄCE SIĘ MAŁE PRZEDSIĘBIORSTWA,
- BAZA SZKOLNA,
- KULTURA REGIONALNA,
- ZAKŁADY RZEMIEŚLNICZE,
- ROLNICTWO – GOSPODARSTWA SPECJALISTYCZNE,
- DOBRE WARUNKI DO ROZWOJU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO,
- SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA,
- DOBRY KLIMAT DLA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI (PIPH),
- DUŻE ZASOBY SIŁY ROBOCZEJ,

Słabe strony

- BEZROBOCIE,
- SŁABA GOSPODARKA WEWNĘTRZNA,
- NISKI BUDŻET,
- BRAK INFRASTRUKTURY,
- BRAK DRÓG I CHODNIKÓW,
- BRAK SZKÓŁ W POWIECIE O SZEROKIM ASPEKCIE KIERUNKÓW NAUKI,
- BRAK PRACY DLA MŁODYCH,

- BRAK GAZU ZIEMNEGO,
- ZŁY STAN DRÓG,
- BRAK NOWYCH ZAKŁADÓW PRACY,
- BRAK INWESTORÓW,
- SŁABA SIEĆ UTWARDZONYCH DRÓG DO MIEJSC REKREACYJNYCH,
- NISKIE DOCHODY NA MIESZKAŃCA,
- ROZDROBNIONE ROLNICTWO,
- BRAK ŚRODKÓW NA PRZEKVALIFIKOWANIE SIĘ ROLNIKÓW I ROZWÓJ MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI,
- SŁABE GLEBY,
- BRAK RYNKU ZBYTU PŁODÓW ROLNYCH,
- POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WZGLĘDEM WIELKICH AGLOMERACJI,
- MAŁO INNOWACYJNA SPOŁECZNOŚĆ,
- BRAK PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO,
- NISKIE WYKSZTAŁCENIE,
- BRAK PERSPEKTYW DLA LUDZI MŁODYCH,
- BRAK INFRASTRUKTURY TURYSTYCZNEJ,
- BRAK INFRASTRUKTURY NA TERENACH REKREACYJNYCH,
- BRAK WIZJI ROZWOJU GMINY,
- BRAK KONCEPCJI ROZWOJU EDUKACJI WIEJSKIEJ,
- SŁABY ROZWÓJ DRÓG,
- BRAK DOBRYCH KĄPIELISK,
- BRAK DRÓG DLA ROWERÓW,
- ŚMIECI (SEGREGACJA),
- BRAK ESTETYKI WSI,
- SŁABY ROZWÓJ KOMUNIKACJI,
- BUDOWNICTWO KOMUNALNE,
- DROGI WIEJSKIE, ZŁY STAN NAWIERZCHNI.

Szanse

- ROZWÓJ TURYSTYKI W SKALI MAKRO,
- MAŁA I ŚREDNIA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ,
- KOMUNIKACJA (ROZWÓJ),
- SPADEK BEZROBOCIA W SKALI MAKRO,
- TURYSTYKA I AGROTURYSTYKA (SPRZYJAJĄCE WARUNKI),
- POZYSKANIE ŚRODKÓW NA ROZWÓJ INFRASTRUKTURY,
- ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORSTW,
- ROZWÓJ TECHNOLOGII ZWIĄZANYCH Z INTERNETEM,
- PERSPEKTYWY NA ZBYT PRODUKTÓW W UE W ZWIĄZKU Z POPRAWIAJĄCĄ SIĘ TAM KONIUNKTURĄ,
- ROZWÓJ MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA BAZIE WSPÓŁPRACY Z UE,
- KAPITAŁ ZEWNĘTRZNY,
- TANIE KREDYTY DŁUGOTERMINOWE,
- ROZWÓJ TURYSTYKI, W TYM AGROTURYSTYKI (W SKALI MIĘDZYNARODOWEJ),
- POPRAWA SYTUACJI EKONOMICZNEJ POLAKÓW,
- PRZEMYSŁ ROLNO – SPOŻYWCZY (ROZWÓJ),
- WSPÓŁPRACA Z JEDNOSTKĄ POWIATOWĄ I WOJEWÓDZKĄ,
- UZYSKANIE TANICH KREDYTÓW NA ROZWÓJ AGROTURYSTYKI,
- PROMOCJA TERENÓW REKREACYJNYCH NIE TYLKO W KRAJU,

- PRODUKCJA CZYSTEJ ŻYWNOŚCI,
- UNIA EUROPEJSKA,
- DUŻE ZAINTERESOWANIE WYPOCZYNIEM NA TERENACH CZYSTYCH EKOLOGICZNIE,
- MODA NA KASZUBY,
- UKIERUNKOWANIE POLITYKI UE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA,
- ROZWÓJ PRZEMYSŁU DRZEWNEGO,
- EKSPORT ŻYWNOŚCI,
- WIARA W BOGA,
- WOJEWÓDZTWO POMORSKIE,
- LUDZIE,
- NIESKAŻONY TEREN,
- WZROST AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ,
- FUNDUSZE ZEWNĘTRZNE,
- SILNE WOJEWÓDZTWO,
- OTWARCIE EUROPEJSKIEGO RYNKU PRACY,
- DOSTĘP DO INTERNETU.

Zagrożenia

- PRZEPLÝW LUDNOŚCI DO DUŻYCH MIAST I EMIGRACJA,
- ALKOHOLIZM,
- INFLACJA,
- UNIA EUROPEJSKA – IMPORT TOWARÓW,
- BRAK JASNEGO OKREŚLENIA FINANSOWANIA GMIN ORAZ SPŁÝWU ŚRODKÓW Z BUDŻETU CENTRALNEGO,
- ZMIANY KLIMATYCZNE,
- BRAK WYKORZYSTYWANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII,
- ZŁE PRZEPISY PRAWA,
- SŁABY ROZWÓJ GOSPODARCZY W SKALI MAKRO,
- ŹŁE WPROWADZANE REFORMY,
- SŁABE ZAINTERESOWANIE PROMOCJĄ GMINY SAMORZĄDU,
- BRAK CENTRALNEJ WIZJI ROZWOJU SPOŁECZNEGO,
- WYPRZEDAŻ GRUNTÓW,
- NIESTABILNA SYTUACJA POLITYCZNA I EKONOMICZNA,
- NOWE ZADANIA PRZY BRAKU ŚRODKÓW FINANSOWYCH,
- NIEUCZCIWA KONKURENCJA,
- NAPŁÝW DOTOWANEJ ŻYWNOŚCI,
- PLAGI CYWILIZACYJNE,
- SYSTEM PODATKOWY PAŃSTWA,
- FINANSOWANIE GMIN,
- BRAK LOBBY POLITYCZNEGO NA RZECZ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI,
- ZAHAMOWANIE REFORM,

III. KIERUNKI ROZWOJU.

Misja gminy Lipnica

OBSZAR TURYSTYCZNO-REKREACYJNY KASZUB.
SILNA GOSPODARCZO
I SPOŁECZNIE ZINTEGROWANA GMINA SPRZYJAJĄCA
ROZWOJOWI MAŁEJ
I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI PRZY ZACHOWANIU
NATURALNYCH WALORÓW PRZYRODNICZO-

KRAJOBRAZOWYCH.

GMINA BEZ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH
– BEZPIECZNA I SPRZYJAJĄCA NOWEMU OSADNICTWU.

Cały obszar społeczno-gospodarczy gminy podzielono umownie na **pięć obszarów: gospodarkę, przestrzeń, społeczność, ekologię i infrastrukturę.**

Dla każdego z tych celów wyznaczono trzy cele niezbędne, bez których dany obszar życia społeczno-gospodarczego nie ma możliwości dalszego rozwoju. Jednocześnie wskazano na trzy cele pierwszorzędne, które powinny znacznie przyspieszyć rozwój w danym obszarze.

Dodatkowo wskazano na cele drugorzędne, które wspierają rozwój, a czas ich realizacji jest zdeterminowany przez wielkość dotacji i napływającego kapitału zewnętrznego i rosnącej siły inwestycyjnej lokalnych podmiotów gospodarczych.

Na podstawie takich zhierarchizowanych celów określono priorytety w poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego.

GOSPODARKA

Priorytetem w gospodarce jest rozwój różnych form turystyki pobytowej poprzez stworzenie dogodnych warunków do budowy bazy turystycznej oraz rozwój małej i średniej przedsiębiorczości w pozostałych gałęziach gospodarki we współpracy z lokalnym samorządem gospodarczym.

PRZESTRZEŃ

Priorytetem jest dostosowanie planowania przestrzennego gminy do wytyczonych kierunków gospodarczych z uwzględnieniem obszarów proturystycznych i nowych lokalizacji pod małą i średnią przedsiębiorczość oraz poprawę komunikacji wewnętrznej i pełna obszarowa integracja ze społecznością kaszubską.

SPOŁECZNOŚĆ

Priorytetem w tym obszarze jest zapewnienie poprawy dostępności do rynku pracy oraz działania na rzecz wzrostu bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Jednocześnie priorytetem jest zwiększenie oferty edukacyjnej i wzrost poziomu nauczania w istniejącej bazie oświatowej.

EKOLOGIA

Niezbędne w obszarze ekologii jest tworzenie warunków do rozwoju rolnictwa ekologicznego poprzez działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego ze szczególnym uwzględnieniem rozbudowy sieci kanalizacyjnej i systemu składowania i segregacji odpadów.

INFRASTRUKTURA

Priorytetem w obszarze infrastruktury jest modernizacja i dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz dokończenie budowy wodociągów oraz ustawiczna i ciągła modernizacja dróg gminnych.

GOSPODARKA

CELE NIEZBĘDNE								
<i>Stwarzać warunki do rozwoju turystyki.</i>			<i>Stworzyć warunki dla inwestorów.</i>			<i>Stworzyć dogodną politykę finansową sprzyjającą rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw i stworzyć odpowiedni klimat do dalszego rozwoju przedsiębiorczości oraz rozwój przemysłu przetwórczego.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Zinwentaryzować potencjał turystyczny.	Rozwój infrastruktury w obszarach proturystycznych.	Wspieranie rozwoju agroturystyki.	Przygotować tereny pod inwestycje (uzbrojenie).	Promocja gospodarcza gminy poprzez promocje produktów regionalnych.	Stworzenie pełnej obsługi inwestorów w gminie.	Preferencje finansowe w podatkach lokalnych.	Inkubator przedsiębiorczości.	Ścisła współpraca samorządu lokalnego z samorządem gospodarczym.
CELE PIERWSZORZĘDNE								
<i>Umożliwić rozwój przemysłu przetwórczego opartego na lokalnych zasobach rolnych i leśnych.</i>			<i>Stworzyć warunki dla lepszego rozwoju lokalnych gospodarstw rolnych.</i>			<i>Należy podjąć działania w celu zmniejszenia bezrobocia.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Podjąć działania w kierunku organizacji rynku zbytu produktów rolnych (grupy producenckie).	Identyfikacja bazy i potencjału produkcyjnego oraz potencjalnych możliwości zmiany profilu produkcji.	Program kompleksowe bazy przetwórstwa rolno-spożywczego	Stworzenie programu restrukturyzacji obszarów wiejskich o zanikającym rolnictwie.	Umożliwić pozyskiwanie tanich kredytów i środków pomocowych na rozwój rolnictwa.	Edukacja rolnicza w kierunku nowych możliwości rozwoju produkcji rolnej.	Dostosować kształcenie młodzieży do potrzeb lokalnego rynku pracy.	Preferencje z tytułu zatrudnienia bezrobotnych.	Kluby aktywizacji bezrobotnych.
CELE DRUGORZĘDNE								
<i>Zapewnić prawidłową gospodarkę leśną i gospodarowanie zasobami wodnymi.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku ograniczenia importu towarów poprzez promocję lokalnych wyrobów.</i>			<i>Stworzyć warunki do produkcji zdrowej żywności.</i>		

Tabela nr 21a

EKOLOGIA

CELE NIEZBĘDNE								
<i>Podjąć działania w kierunku powstania i rozwoju rolnictwa ekologicznego.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku ochrony powietrza.</i>			<i>Podjąć działania w celu ochrony środowiska.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Edukacja w kierunku tworzenia ekologicznych gospodarstw rolnych.	Dotacje do produkcji zdrowej żywności (ulgi podatkowe)	Promocja eko - gospodarstw.	Gazyfikacja gminy.	Modernizacja kotłowni.	Program ucieplnienia gminy.	Ustanowienie nowych pomników przyrody	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Budowa wysypiska śmieci i segregacja odpadów.
CELE PIERWSZORZĘDNE								
<i>Stworzenie systemu edukacji ekologicznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku stworzenia systemu ochrony wód.</i>			<i>Stworzyć warunki do utrzymania ekologicznie czystych terenów.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Autorski program edukacji ekologicznej w oparciu o tradycję kaszubską.	Konkursy ekologiczne; utrzymanie porządku i czystości (ogródki, zabudowania).	„Sprzątanie Świata” (gminy).	Stworzenie projektu gospodarki wodnej.	Budowa i modernizacja zbiorników wodnych w celu wzbogacenia gminy w zasoby wody	Opracowanie programu kompleksowej bazy turystycznej nad jeziorami	Propagowanie zorganizowanych form turystyki.	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	Zalesianie ugorów i gleb i niskiej bonitacji.

Tabela nr 21b

SPOŁECZNOŚĆ

CELE NIEZBĘDNE								
<i>Podjąć działania w kierunku poprawy bezpieczeństwa obywateli.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku likwidacji bezrobocia.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku doinwestowania bazy oświatowej i wzrostu poziomu nauczania.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Monitorowanie środowisk patologicznych.	Odpowiednia baza oraz właściwy stopień organizacji.	Profilaktyka i prewencja.	Ulgi, preferencje w sferze podatkowej.	Doskonalenie zawodowe zorientowane na potrzeby rynku pracy.	Informacja.	Unowocześnia nie szkół.	Modernizacja szkół.	Pełne zaspokojenie oferty edukacyjnej.
CELE PIERWSZORZĘDNE								
<i>Podjąć działania w celu lepszego wdrażania reform szczególnie reformy służby zdrowia.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku zwiększenia aktywności społeczności lokalnej.</i>			<i>Stworzyć warunki dla kultywowania tradycji kaszubskiej oraz konsolidacji społeczności lokalnej.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Rozwój i poszerzenie bazy służby zdrowia.	Prywatyzacja usług medycznych.	Profilaktyka.	Wspomaganie organizacji pozarządowych	Kreowanie pozycji lokalnych liderów.	Promocja zamierzeń.	Współpraca stowarzyszeń i organizacji.	Kultywowanie i rozwój kultury i tradycji kaszubskiej.	Zwiększyć rolę sportu i rekreacji w integracji społeczności kaszubskiej.
CELE DRUGORZĘDNE								
<i>Stworzyć warunki do zahamowania emigracji ludzi młodych z terenu gminy.</i>			<i>Wykorzystać atut młodego i zintegrowanego społeczeństwa przejawiającego inicjatywę zmian.</i>			<i>Stworzyć warunki do rozwoju edukacji na wszystkich poziomach.</i>		

Tabela nr 21c

INFRASTRUKTURA

CELE NIEZBĘDNE								
<i>Budowa kanalizacji.</i>			<i>Podjąć działania w celu dokończenia budowy wodociągów w gminie.</i>			<i>Podjąć działania w celu naprawy i modernizacji dróg gminnych oraz wiejskiej infrastruktury podstawowej</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Budowa kanalizacji sanitarnej Lipnica – Kiedrowice – Osusznica – II etap	Budowa kanalizacji : Borowy Młyn – Zagwiazda – Łąkie – Brzeźno Szlacheckie – III etap	Budowa kanalizacji sanitarnej: IV i V etap	Modernizacja rozbudowa i uzdatnienie wody stacji w Lipnicy	Dokończenie rozpoczętych inwestycji: spięcie sieci Brzeźno i Brzozowo	Budowa sieci wodociągowych : Kiedrowice, Karpno, Mielno, Modziel, Parszczenia, Lipnica, Osusznica, Klewiska, Osowo DiM..	Budowa dróg: Łąkie, przebudowa dróg: Lipnica w kierunku Mielno, Lipnica – Osiedle, Brzeźno – Brzozowo, Brzeźno na Osiedle, Prądzona – Borowy Młyn, Prądzona – Brzeźno Szlacheckie, Osusznica – Borowy Młyn	Remont sal wiejskich: Lipnica, Glisno Wlk., Wojsk, Prądzona, Zapceń, Borzyszkowy, Brzozowo, Ostrowie, Brzeźno Szlacheckie	Infrastruktura pozostała: termomodernizacja szkół, modernizacja ZOZ w Lipnicy, budowa kompleksu boisk sportowych w: Lipnicy, Łąkie, Brzeźnie Szlacheckim, Wojsku, budowa muszli koncertowej w Lipnicy
CELE PIERWSZORZĘDNE								
<i>Rozwój telekomunikacji.</i>			<i>Doprowadzenie gazu ziemnego.</i>			<i>Elektryfikacja.</i>		
Kierunki działania								
Budowa sieci teletechnicznych	Dostosowanie central telefonicznych do wymogów Internetu.	Poszerzenie ofert w systemie Home Internet System.	Opracowanie koncepcji z identyfikacją potrzeb.	Opracowanie koncepcji na gazyfikację gminy.	Gazyfikacja gminy	Opracowanie dokumentacji na oświetlenie gminy.	Oświetlenie gminy	Doprowadzenie prądu do nowopowstałych działek budownictwa letniskowego i mieszkaniowe-go.
CELE DUGORZĘDNE								

Tworzenie warunków w zakresie infrastruktury dla rozwoju masowej turystyki pobytowej.	Rozbudowa zaplecza sportowo-rekreacyjnego.	Stworzenie warunków dla powstania szlaków turystyki pieszej i rowerowej.
---	--	--

Tabela nr 21d

PRZESTRZEŃ

CELE NIEZBĘDNE								
<i>Aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.</i>			<i>Umożliwić wykorzystanie położenia geograficznego i czystego środowiska do rozwoju całorocznej turystyki i wypoczynku.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku rozwoju turystyki w oparciu o tradycję kaszubską.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Opracowanie planu zagospod. przestrzennego na cele turystyczno – rekreacyjne w miejscowościach letniskowych.	Wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą w gminie.	Wyznaczenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury.	Promocja terenów proturystycznych.	Zwiększenie oferty turystycznej o charakterze całorocznym.	Opracowanie systemu wspomagania inwestycji o charakterze turystycznym.	Opracowanie programu zagospod. turystycznego	Opracowanie systemu promocji tradycji kaszubskiej .	Wspomaganie organizacji pozarządowych, zespołów o charakterze regionalnym.
CELE PIERWSZORZĘDNE								
<i>Podjąć działania w celu współpracy z gminami ościennymi.</i>			<i>Podjąć działania celem zaistnienia gminy w województwie pomorskim.</i>			<i>Podjąć działania w celu zwiększenia lesistości gminy Lipnica.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Opracowanie wspólnego programu gospodarki odpadami i budowy dróg	Podjmowanie wspólnych przedsięwzięć gospodarczych	Opracowanie programu imprez kulturalno – oświatowych i sportowych.	Uwypuklenie odmienności charakterystycznych cech gminy.	Rozpropagowanie osiągnięć gminy.	Aktywny udział gminy w życiu społeczno – gospodarczym powiatu i województwa.	Opracowanie granicy polno – leśnej gminy.	Opracowanie systemu finansowania programu zalesień.	Przebudowa struktury lasów.

Tabela nr 21e

WARIANTY

rozwoju społeczno - gospodarczego

- priorytety*
- cele niezbędne*
- cele drugorzędne*

wariant prokunkurencyjny - kolor żółty

wariant proedukacyjny - kolor niebieski

wariant prospołeczny - kolor różowy

wariant proinnowacyjny - kolor zielony

KOMENTARZ DO WYBRANEGO WARIANTU

W poszczególnych obszarach życia społeczno-gospodarczego (gospodarka, przestrzeń, ekologia, infrastruktura, społeczność) wskazano 36 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Lipnica. Spośród wszystkich sformułowanych celów przy określaniu wariantu posłużono się czternastoma celami wybranymi jako najważniejsze bez względu do jakiego wcześniej obszaru zostały zakwalifikowane.

Dwa najważniejsze z tych czternastu celów określono mianem **priorytetu** dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy. Cele te zostały zapisane na tle jednego z czterech kolorów, które określały charakter celu, tzn. jego wsparcie dla jednego z teoretycznie przyjętych wariantów rozwoju (różowy – wariant prospołeczny, żółty – prokonkurencyjny, niebieski – proedukacyjny, zielony – proinnowacyjny). Cztery niższej rangi wybrane cele – to **cele niezbędne**, dla których przewiduje się wydatkowanie 20-35% **środków budżetowych***.

W przypadku priorytetów zakłada się przeznaczenie ponad 50% środków.

Na pozostałe osiem celów pierwszorzędnych przeznacza się jedynie 10-15% środków budżetowych.

W ten sposób dokonano hierarchizacji wybranych celów i w przypadku gminy Lipnica cele priorytetowe są celami wspierającymi prokonkurencyjno-proedukacyjny wariant rozwoju.

Oznacza to, że wolą społeczności lokalnej jest rozwój gospodarczy poprzez realizację celów wspierających rozwój infrastruktury oraz rozwój wiejskiej turystyki dla szybszego tempa wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw przy jednoczesnym zapewnieniu dostępności do różnych form edukacji.

* przez pojęcie „środki budżetowe” określa się wszystkie środki finansowe wpływające do gminy (budżet gminy, dotacje, subwencje, darowizny, kapitał prywatny), poprzez które realizuje się programy operacyjne i projekty wypełniające założenia strategii.

WYBRANY WARIANT ROZWOJU GMINY LIPNICA

PRIORYTETY ROZWOJOWE GMINY LIPNICA:

- **Podjąć działania dla rozbudowy kanalizacji na obszarach wiejskich,**
- **Podjąć działania w kierunku doinwestowania bazy oświatowej i wzrostu poziomu nauczania**

Prioryte ty	Podjąć działania w kierunku doinwestowania bazy oświatowej i wzrostu poziomu nauczania.		Podjąć działania dla rozbudowy kanalizacji na obszarach wiejskich.	
Cel e niez bę d ne	Podjąć działania w kierunku likwidacji bezrobocia.	Stworzyć dogodną politykę finansową sprzyjającą rozwojowi małych i średnich przedsiębiorstw i stworzyć odpowiedni klimat do dalszego rozwoju przedsiębiorczości.	Podjąć działania w celu naprawy i modernizacji dróg gminnych.	Podjąć działanie zmierzające do gazyfikacji gminy.
Cel e dru gor zę d ne	Rozwój telekomunikacji.	Edukacja informatyczna.	Stworzyć warunki dla lepszego rozwoju lokalnych gospodarstw rolnych.	Podjąć działania w kierunku ograniczenia importu towarów dostępnych na rynku lokalnym.
	Podjąć działania w celu skutecznego wdrażania reform szczególnie reformy zdrowia.	Tworzyć warunki dla rozszerzenia oferty edukacyjnej w zakresie języków obcych	Stworzyć warunki do produkcji zdrowej żywności.	Stwarzać warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki..

SPIS TABEL

nr 1	Rodzaje gruntów	nr 12	Liczba świadczeniobiorców opieki społecznej
nr 2	Wykaz jezior gminy Lipnica	nr 13	Powody przyznania pomocy
nr 3	Zmiany liczby ludności gminy w latach 1973 - 2006	nr 14	Koszt świadczeń z zakresu pomocy społecznej w latach 2005 – 2007
nr 4a,b	Wykaz miejscowości	nr 15	Koszt świadczeń rodzinnych w latach 2005-2007
nr 5	Struktura rozmieszczenia ludności sołectwami	nr 16	Utrzymanie GOPS w Lipnicy w latach 2005-2007
nr 6	Ruch naturalny ludności	nr 17	Bezrobocie
nr 7a,b,c,d	Szkoły podstawowe w latach 1999 - 2013	nr 18	Podmioty gospodarcze według sektorów własności i form prawnych
nr 8a,b,c	Gimnazja w latach 1999 - 2013	nr 19	Zakłady osób fizycznych wg wybranej sekcji
nr 9	Wychowanie przedszkolne w latach 1999 – 2012	nr 20	Zatrudnienie ludności w poszczególnych działach gospodarki narodowej
nr 10	Pracownicy ochrony zdrowia	nr 21a,b,c,d,e	Kierunki rozwoju
nr 11	Plan działania na lata 2007 – 2013 w ochronie zdrowia		